

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII i PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
im. Stanisława Leszczyckiego**

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA nr 16

TERESA KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA

**STAN BADAŃ KLIMATU
I BIOKLIMATU UZDROWISK POLSKICH**

WARSZAWA 2000

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA

Redaguje zespół w składzie:

Teresa Kozłowska-Szczęsna

(redaktor)

Grzegorz Węclawowicz

(zastępca redaktora)

Jerzy Grzeszczak

Marek Degórski

Barbara Jaworska

(sekretarz)

Wydawca:

IG i PZ PAN

Adres redakcji:

00-818 Warszawa, ul. Twarda 51/55

tel.(48-22) 69 78 851

fax (48-22) 620 62 21

PL - ISSN 0867-6836

ISBN 83-87954-55-1

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII i PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
im. Stanisława Leszczyckiego

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA nr 16

TERESA KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA

**STAN BADAŃ KLIMATU
I BIOKLIMATU UZDROWISK POLSKICH**

WARSZAWA 2000

<http://rcin.org.pl>

Recenzent:

Prof. dr Janusz Paszyński

Errata

Dokumentacja Geograficzna nr 14, 15, 16 i 17
została wydrukowana z błędnym numerem ISSN.
Prawidłowy jest numer ISSN 0012-5032.

Abstract. The report presents an outline of health resorts history, their distribution on the area of Poland, legal and organizational regulations, actual state of research on climate and bioclimate and the list of published works. The list includes over 400 titles referring to statutory resorts, to localities making efforts to attain statute of a resort and to localities potentially suitable to become health resorts.

Key words: climate, bioclimate, Polish health resorts.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
2. Zarys historii uzdrowisk	5
3. Rozmieszczenie uzdrowisk	9
4. Stan badań	17
4.1. Zestawienie prac opublikowanych	20
A. Uzdrowiska statutowe	20
B. Miejscowości występujące o status uzdrowiska	45
C. Miejscowości potencjalnie uzdrowskowe	45
Literatura	51
<i>State of research on climate and bioclimate of Polish health resorts – summary</i>	61

1. WSTĘP

Opracowanie podjęto w ramach współpracy z Izłą Gospodarczą „Uzdrowiska Polskie”. Dyrektor Zarządu Izby prof. Andrzej Madeyski, doceniając znaczenie klimatu w procesie leczenia uzdrowiskowego, uważał za celowe pokazanie stanu badań klimatu i bioklimatu polskich uzdrowisk. Pod pojęciem klimatu rozumie się wieloletni układ stanów pogody, na które wpływają lokalne warunki geograficzne, takie jak: wysokość nad poziomem morza, rzeźba terenu, rodzaj podłoża, stosunki wodne, szata roślinna i użytkowanie terenu. Bioklimat to zespołowe oddziaływanie środowiska atmosferycznego (pogody i klimatu), na organizm żywy (człowieka, zwierząt i roślin), w konkretnym przypadku na człowieka.

Jako odbiorców pracy przewidziano zarówno dyrektorów uzdrowisk, lekarzy uzdrowiskowych, planistów, jak i klimatologów oraz innych przyrodników zainteresowanych wynikami badań prowadzonych w tym zakresie w polskich uzdrowiskach. Opracowanie to będzie ponadto częściowo wykorzystane w projekcie badawczym KBN pt. „Bioklimat uzdrowisk polskich i możliwości jego wykorzystania w lecznictwie” realizowanym w Zakładzie Klimatologii IG i PZ PAN.

W opracowaniu przedstawiono zarys historii uzdrowisk, ich rozmieszczenie na obszarze Polski, zasady prawno-organizacyjne funkcjonowania uzdrowisk oraz stan badań w zakresie klimatu i bioklimatu wraz z zestawieniem prac opublikowanych. Zestawienie obejmuje ponad 400 pozycji w odniesieniu zarówno do uzdrowisk statutowych i do miejscowości starających się o status uzdrowiska, jak również do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych. Nie uwzględniono opracowań niepublikowanych z uwagi na ich trudniejszą dostępność (wiele z nich po wprowadzeniu zmian i najczęściej po skróceniu wydano drukiem), wskazując tylko instytucje, w których można z nich skorzystać.

2. ZARYS HISTORII UZDROWISK

Najstarsze ślady, w obecnym pojęciu zdrojów, odkryto na zachodnich terenach Polski w 1892 r. w Szczawnie, które nosiło nazwę Solice. Były to 4 stare studnie drewniane, szybiki wodne i czerpaki odpowiadające wykonaniem epoce przedhistorycznej (Sabatowski 1947). Pierwszy dokument z 1221 r. mówi o Słowianach z Solikowa (Salzborn) używających wód mineralnych znanych w IV i V w. n.e. (Korczyńska 1997). Podobnego odkrycia dokonano w pobliskim Bolkowie u źródła szczawy alkalicznej. Poza Szczawnem do najstarszych uzdrowisk w Polsce zaliczane są Cieplice Śląskie (Cheplowode, Ciepłowody, Warmbad) i Łądek (Landek).

W końcu XI w. księżniczka Judyta, żona króla Władysława Hermana, stosowała siarczane kąpiele lecznicze w Inowłodzi nad Pilicą. Z 1281 r. pochodzi akt nadania zakonowi Joanitów ze Strzegomia źródeł wód mineralnych w Cieplicach Śląskich oraz Łądku. Ludwik

Węgierski (1326-1382), król Węgier i Polski, leczył się z powodzeniem na gruźlicę w Smokowcu w Tatrach Spiskich. Jest to pierwsza wzmianka o leczeniu klimatycznym na byłych ziemiach polskich. Król Kazimierz Jagiellończyk w akcie z 1450 r. wspomina o istnieniu w Inowrocławiu łaźni ze słoną wodą. W XV w. były już znane źródła takie jak: Cieplice Śląskie, Iwonicz, Drużbaki, Łądek, Lubień i Swoszowice (Jankowiak 1953, Kochański 1970, Kowalenko 1959,1962, Madeyski 1984, 1999, Potocki /red./ 1975, Sabatowski 1947).

Lecznictwo uzdrowiskowe, podobnie jak cała medycyna, zaczęło rozwijać się dopiero w epoce Odrodzenia. Autorem pierwszych prac o źródłach, wydanych w języku polskim w XVI w., był Wojciech Oczko (1537-1600), nadworny lekarz króla Stefana Batorego, zwany ojcem polskiej balneologii. W dziełach pt. „Cieplice” z 1578 r. i „Przymiot albo dworska niemoc” z 1581 r., autor wymienia szereg źródeł, wówczas cieszących się powodzeniem jak: Drużbaki, Iwonicz, Jaworów, Mikolnice, Swoszowice, Szkło.

Dzieła lekarskie przynosiły źródłom znaczny rozgłos, na przykład lekarz lwowski Erazm Sixtus (1570-1635), nazwisko rodowe Mrzygłód, opublikował w Zamościu pracę „O cieplicach we Szkle – ksiąg troje” (1617 r. wydanie drugie w języku polskim, a piąte w ogóle); miejscowość ta stała się modna, przebywał tu król Jan Sobieski z dworem i posłami zagranicznymi. Jan Inocenty Petrycy wydał w 1635 r. książkę pt. „O wodach w Drużbakach i Łęckowej”. W 1687 r. przebywała w Cieplicach Śląskich królowa Maria Kazimiera z trójką dzieci i licznym dworem. J. Osiński w 1783 r. ogłosił pracę pt. „Gatunki powietrza” (Falkiewicz, Starzewska 1975, Kowalenko 1964, 1968, Potocki /red./ 1975).

Stanisław Staszic (1755-1826), interesował się także balneologią i klimatologią, zwiedzał miejsca zdrojowe i kąpielowe, a swoje spostrzeżenia zawarł w dziele z roku 1815 pt. „O ziemiorództwie Karpatów i innych gór i równin Polski” (Schnitter 1963, Staszic 1815).

W 1794 r. jest już początek źródła w Krynicy, jednakże przez następnych 60 lat, ze względu na politykę władz zaborczych, zdrojowisko się nie rozwijało. W XVIII w. powstały: w Kotlinie Kłodzkiej Kudowa (Chudoba) i Duszniki (Dusniki, Bad Reinerz); na północy kraju Połczyn (Polzin) i Kołobrzeg (Kolberg); na południu Busko i Wysowa. W 1836 r. rozpoczął działalność Cieclocinek, a od 1876 r. rozwija się Nałęczów. W XIX w. lecznictwo zdrojowiskowe stało się modne w całej Europie. W Polsce powstały nowe źródła; na Górnym Śląsku Goczałkowice i Jastrzębie; na Dolnym Śląsku Polanica (Altheide), Szczawno (Bad Salzbrunn); nad morzem Kamień Pomorski (Cammin); w Małopolsce Rabka, Szczawnica i Rymanów; w Polsce centralnej Inowrocław.

W okresie rozbiorów i wojen napoleońskich, następuje upadek źródeł polskich, podczas gdy na zachodzie Europy przeżywają one okres bujnego rozkwitu.

Największe zasługi w zakresie odrodzenia źródeł, zwłaszcza małopolskich, położył dr Józef Dietl (1804-1878), profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, zwany odnowicielem zdrojowisk galicyjskich. W 1858 r. stworzył on Komisję Balneologiczną (czynną do 1877 r.) przy Krakowskim Towarzystwie Naukowym, która działała także po przekształceniu Towarzystwa w Akademię Umiejętności oraz wydał wiele dzieł popularyzujących ówczesne zdrojowiska. Najważniejsza, to opublikowana w 1858 r. praca pt.

„Uwagi nad zdrojowiskami krajowymi ze względu na ich skuteczność, zastosowanie i urządzenie”. Opracował także podstawy pierwszej ustawy zdrojowiskowej.

W końcu stycznia 1877 r. powstała w Krakowie Komisja ds. Balneologii, Klimatologii i Hydrologii Krajowej. Przygotowano projekt ustawy zdrojowiskowej /dr Lutostański 1886/, a w listopadzie 1891 r. była już ustawa o zdrojowiskach zawierająca nowoczesne przepisy dotyczące źródeł i regulująca istotne sprawy dla Galicji.

W zaborze pruskim, pomimo trudności w zakładaniu stowarzyszeń polskich, w 1857 r. w Poznaniu powstało Towarzystwo Przyjaciół Nauk, a w Toruniu w 1876 r. Towarzystwo Naukowe. Oba towarzystwa miały wydziały lekarskie i zajmowały się także balneologią (Kochański 1999).

Na terenach będących pod zaborem rosyjskim nie wydano żadnych ustaw zdrojowiskowych. Jednakże zarządzający zdrojami w Ciechocinku, Druskiennikach, Busku, Solcu i Nałęczowie potrafili pozyskać lokalne władze rosyjskie dla spraw uzdrowisk i doprowadzić do ich rozwoju.

W XIX w. podjęły działalność pierwsze w Polsce zdrojowiska klimatyczne, nastawione ściśle na leczenie gruźlicy, były to: Szczawnica i Zakopane oraz zupełnie już dziś zapomniane Kulaszne na Ziemi Sanockiej, słynne także z pozytywnych efektów leczenia zentycą.

Do pierwszej wojny światowej zdrojowiska polskie były w bardzo niekorzystnej sytuacji ekonomicznej. Podział kraju na trzy zabory wpłynął na zmniejszenie liczby kuracjuszy, ograniczenie inicjatyw do lokowania kapitałów w budowę hoteli, pensjonatów czy zakładów przyrodoleczniczych. Poza modą na korzystanie ze źródeł zagranicznych, przebieg granic zaborów powodował, że na przykład mieszkańcom Wielkopolski łatwiej było wyjechać do źródeł dolnośląskich niż do galicyjskich.

W chwili zakończenia pierwszej wojny światowej część źródeł polskich była w stanie całkowitej niemal dewastacji, spowodowanej działaniami wojennymi (Prus 1973).

W latach międzywojennych (1918-1939) stworzone zostały podstawy nowoczesnego lecznictwa uzdrowiskowego, nastąpiła rozbudowa uzdrowisk i stopniowy wzrost liczby kuracjuszy. Wiąże się to z działalnością Polskiego Towarzystwa Balneologicznego w Krakowie (założonego w 1905 r.), Związku Uzdrowisk Polskich (powołanego w Warszawie w 1910 r.) oraz Krajowego Związku Zdrojowisk i Uzdrowisk (utworzonego w 1908 r.) we Lwowie, przekształconego w 1920 r. w Polski Związek Zdrojowisk, Uzdrowisk i Kąpielisk Morskich. W 1926 r. Związek ten został przemianowany na Związek Uzdrowisk Polskich i przeniesiony ze Lwowa do Warszawy.

W latach 1928-1939 działał w Krakowie Instytut Balneologiczny, a w Poznaniu od 1935 r. do 1939 r. Instytut Balneoklimatyczny, który wznowił swoją działalność w 1952 r.; od 1986 r. pod nazwą Instytut Medycyny Uzdrowiskowej. Po 40 latach działalności został w 1992 r. zlikwidowany, a jego część włączono do Państwowego Zakładu Higieny powołując Zakład Tworzyw Uzdrowiskowych.

W 1922 r. sejm uchwalił pierwszą polską Ustawę Uzdrowiskową, znowelizowaną w 1928 r i 1934 r., która określała warunki prowadzenia gospodarki uzdrowiskowej. W tym

okresie wpływ na politykę uzdrowiskową mają ubezpieczenia społeczne tj. Kasa Chorych i ZUS. Powstają pierwsze sanatoria ZUS w zdrojowiskach np. w: Inowrocławiu, Iwoniczu, Krynicy oraz uzdrowiska klimatyczne, takie jak np.: Bystra, Otwock, Wisła, Zakopane. Rozbudowano Ciechocinek, Druskieniki – ulubione uzdrowisko Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Szczawnicę, Truskawiec i Żegiestów. Powstały nowe uzdrowiska: Horyniec (odbudowany po zniszczeniach wojennych), Muszyna i Piwniczna oraz Wieniec. Rozwinęła się Wisła, uzdrowisko klimatyczne odwiedzane przez Prezydenta RP prof. Ignacego Mościckiego, który miał tam (jak i w Krynicy) nowoczesny pałacyk. W uzdrowiskach – poza wyżej wymienionymi – przebywało wielu słynnych ludzi, a wśród nich wirtuozi, poeci, pisarze, wokaliści i inni (Rostkowski 1986, Zieliński 1983).

Okres drugiej wojny światowej spowodował ponowne zniszczenie polskich uzdrowisk oraz zmniejszenie kadry kwalifikowanych pracowników. Wskutek działań wojennych zdewastowane zostały zakłady lecznicze np. w: Dusznikach, Horyńcu, Kołobrzegu (zniszczonym całkowicie), Nałęczowie, Rabce. Po zakończeniu drugiej wojny światowej Polska straciła część uzdrowisk położonych na wschodzie, a zyskała nowe na północy i zachodzie kraju. Nastąpiło upaństwowienie uzdrowisk polskich, a ich działalność podlegała utworzonemu w kwietniu 1945 r., Samodzielnemu Wydziałowi Zdrowia w Ministerstwie Zdrowia. W październiku 1947 r. powołano Dyрекcję Naczelną Polskich Uzdrowisk, której podlegały Dyrekcje Okręgowe: Podkarpacka, Dolnośląska i Nadmorska (istniały do 1950 r.). W 1951 r. powstał Centralny Zarząd Uzdrowisk, który w 1968 r. przemianowano na Zjednoczenie „Uzdrowiska Polskie”. Zjednoczenie z dniem 31 maja 1982 r. przekształcono w Naczelny Inspektorat Lecznictwa Uzdrowiskowego (NILU). Od 1 maja 1988 r. uzdrowiska były pod nadzorem ustawowym Departamentu Rehabilitacji i Uzdrowisk Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, a następnie Departamentu Lecznictwa i Uzdrowisk (1990), od 1 lipca 1997 r. Biura ds. Uzdrowisk, od września 1998 r. do końca 1999 r. Departamentu ds. Uzdrowisk Ministerstwa Zdrowia. Od stycznia 2000 r. sprawy uzdrowisk znalazły się w Departamencie Zdrowia Publicznego.

Państwowe Przedsiębiorstwa Uzdrowiskowe (PPU) zostały skomercjalizowane na przełomie 1998/1999 r. i podlegają obecnie Ministrowi Skarbu.

W 1991 r. została utworzona Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”, której zadaniem jest między innymi działanie na rzecz istniejących uzdrowisk i powstawania nowych oraz inicjowanie badań naukowych w zakresie uzdrowisk (Paruszewski 1996).

Podstawowym aktem prawnym jest przestarzała, obowiązująca nadal, ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. („Dz.U.”23/150) o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (została uchylona ustawa z dnia 23 marca 1922 r, z późniejszymi zmianami z 1928 r i 1934 r.), która zniósła podział na uzdrowiska, stacje klimatyczne i kąpieliska morskie, istniejący od 1922 r. Ustawa z 1966 r. stworzyła prawną-organizacyjną podstawę do uregulowania całości zagadnień związanych z działalnością uzdrowisk i lecznictwem uzdrowiskowym. Artykuł 3.1, Ustawy odnosi się do statutu uzdrowiska, który ustala między innymi: granice uzdrowiska, obszar ochrony uzdrowiskowej, czynności jakie mogą być podejmowane na obszarze ochrony uzdrowiskowej. Pomimo prowadzonych prac od blisko 10 lat brak jest

nowej ustawy, ujmującej całokształt zagadnień dotyczących uzdrowisk, wraz z ochroną środowiska. Jest ona w stadium projektu pt. „Projekt ustawy o uzdrowiskach, gminach uzdrowiskowych i lecznictwie uzdrowiskowym”.

3. ROZMIESZCZENIE UZDROWISK

W latach 1921-1938 było w Polsce 6 uzdrowisk państwowych (Burkut, Busko, Ciechocinek, Druskieniki, Krynica, Szkoło), położonych w różnych województwach; 4 z nich największe, należały do I kategorii, Szkoło było III kategorii, a Burkut w rozwoju. Ponadto było 8 uzdrowisk śląskich oraz 22 zdrojowiska użyteczności publicznej w tej liczbie 15 zdrojowisk, 6 stacji klimatycznych i 1 kąpielisko (Leszczycki 1937,1939). Jak podaje prof. L. Korczyński (1929) w 1928 r. istniało w Polsce 440 uzdrowisk i letnisk, w tej liczbie 250 znajdowało się w Małopolsce. Uzdrowisk było 29, z których 5 przyjmowało kuracjuszy przez cały rok. Część uzdrowisk była własnością państwa, część prywatna, a innych właścicielami były spółki bądź fundacje. W rozwoju uzdrowisk dużą przeszkodą była sezonowość. W uzdrowiskach górskich leczenie odbywało się wyłącznie w sezonie ciepłym przez okres 4 – 5 miesięcy, Zakopane miało dwa sezony: letni i zimowy, lecz frekwencja zależała głównie od pogody; pobyty nad morzem ograniczały się do około 3 miesięcy w roku. W okresie międzywojennym z usług lecznictwa uzdrowiskowego korzystało zaledwie 0,71% ogółu mieszkańców (dane z 1937 r.), dla porównania w 1979 r. blisko 2% ludności kraju.

Na początku lat trzydziestych wydano, nakładem Polskiego Towarzystwa Balneologicznego w Krakowie, ścienną mapę uzdrowisk polskich (w skali 1: 800 000), opracowaną przez L.Korczyńskiego. Mapa ta jest próbą przedstawienia całokształtu zagadnień związanych z ówczesnym zdrojownictwem. Wyróżniono 9 kategorii zdrojowisk i letnisk osobno traktując: zakłady zdrojowe i kąpielowe, letniska z wodami kruszcowymi, z łaźniakami, z eksploatacją wód mineralnych, stacje klimatyczne, zakłady przyrodolecznictwa, kąpieliska morskie oraz letniska. Mapa uzyskała pozytywną recenzję prof. S. Leszczyckiego (opublikowaną w Kur.Turyst. IKC nr 47 w 1933 r.)

Opisy uzdrowisk wraz z krótką charakterystyką klimatu można znaleźć w przewodnikach po uzdrowiskach Galicji (np. Lewicki, Orłowicz, Praschil 1912, Pelczar /red./ 1911, Pelczar, Zanietowski 1913) oraz późniejszych wydawnictwach np. w „Uzdrowiska polskie”(1932), „Przewodnik po uzdrowiskach i letniskach polskich” (Rokicki /red./1932) wraz z mapą (ryc.1), w „Polskim Almanachu Uzdrowisk” (1934), „Uzdrowiska polskie” (Saysse-Tobiczyk 1947), „Uzdrowiska polskie” (Galczak i in. 1973), „Atlas uzdrowisk polskich” (Kajoch /red./1990).

Po drugiej wojnie światowej rozpoczął się okres żywiołowego, bezplanowego rozwoju uzdrowisk, które były niemal całkowicie zniszczone. W 1946 r. czynnych było w kraju 20 uzdrowisk. Działalność lecznicza uzdrowisk funkcjonowała na podstawie ustawy o uzdrowiskach z 1922 r. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym stworzyła podstawy prawno-organizacyjne działalności uzdrowisk, a na

mocy zarządzenia ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. 36 miejscowości uzyskało status uzdrowiska (tab.1). W 1970 r. na 7 miejscowości zostały rozciągnięte niektóre przepisy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym. Plan perspektywiczny rozwoju uzdrowisk przewidywał zwiększenie ich liczby do 105 i uzyskanie bardziej równomiernego ich rozwoju (Wysocka, Ziemołżyński 1971). W połowie 1974 r. było 36 uzdrowisk, ponadto na 26 miejscowości rozciągnięto niektóre przepisy ustawy o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Leski 1975).

Zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej powołano w Zjednoczeniu „Uzdrowiska Polskie” zespół do opracowania prognozy rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego. Zjednoczenie nawiązało systematyczną współpracę z Biurami Planowania Przestrzennego poszczególnych województw, w sprawie możliwości rozwoju uzdrowisk na ich terenie. Jako zasadę realizacji przyjęto trzy typy miejscowości uzdrowiskowych.

1/ uzdrowiska o unikatowych warunkach klimatycznych, wartościach wód leczniczych o znaczeniu ogólnokrajowym, specjalizujące się w leczeniu schorzeń gastrologicznych, urologicznych czy astmologicznych np. Krynica, Szczawno, Szczawnica;

2/ uzdrowiska tworzone dla dużych aglomeracji miejskich, których działalność opiera się na zasobach leczniczych np. Konstancin dla aglomeracji warszawskiej, Swoszowice dla Krakowa, Rogóźno dla Łodzi, Goczałkowice i Ustroń dla Katowic, o działalności zarówno rehabilitacyjnej jak i profilaktycznej;

3/ uzdrowiska rozmieszczone na obszarze całego kraju o typowych warunkach leczniczych klimatu i wód mineralnych, przeznaczone w większości na rehabilitację w zakresie kardiologii, narządów ruchu i reumatologii.

Studia uzdrowisk poprzedziły prace odnoszące się do planowego rozwoju uzdrowisk tak w poszczególnych województwach, jak i na obszarze całej Polski (np. Bestyńska, Tyczka, Góra 1979, Dubaniewicz 1974, Dudziński 1972, Galczak, Góra, Jaśniewicz, Wysocka 1972, Góra, Jerzak 1977, Góra, Jerzak, Płochniewski 1977, Humięcki 1972, Jaśniewicz, Wysocka 1967, Komendziński 1966, Papierkowski 1973a,b,c,d, 1975a,b, 1976a,b,c, Potocki 1975, Sobolski 1958, Szamborski 1968, Teisseyre 1988, Wilczyńska 1973, Wysocka 1968, 1971a,b,c, 1973, 1981, Wysocka, Bednarek, Góra, 1975, Wysocka, Bednarek, Góra, Płochniewski 1974, 1975a,b, Wysocka, Bednarek, Jaśniewicz 1973, Wysocka, Czechowska, Tylman 1973, Wysocka, Góra, Bednarek 1973, 1974, Wysocka, Góra, Jaśniewicz 1973a, b, Wysocka, Góra, Płochniewski 1975, Wysocka, Góra, Płochniewski, Bestyńska 1976, Wysocka, Góra, Płochniewski, Poprawa 1975, Wysocka, Jaśniewicz 1967, 1974, Ziemołżyński 1971, 1972, Zych 1962).

W latach 1971-1976 na terenie całego kraju przeprowadzono wizje lokalne ponad 200 miejscowości, z których 87 zakwalifikowano do grupy miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych. W tym okresie było w Polsce 36 uzdrowisk, 25 miejscowości, na które rozciągnięte zostały niektóre przepisy ustawy uzdrowiskowej tzw. „uzdrowiska w rozwoju” i 60 miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych.

Tabela 1. Uzdrowiska polskie

(stan w styczniu 2000 r., dane Ministerstwa Zdrowia, Departament do Spraw Uzdrowisk)

A. Uzdrowiska statutowe

L.p.	Miejscowość	Rok *	Województwo
1.	Augustów	1993	podlaskie
2.	Busko Zdrój	1967	świętokrzyskie
3.	Ciechocinek	1967	kujawsko-pomorskie
4.	Cieplice Śląskie Zdrój	1967	dolnośląskie
5.	Czerniawa Zdrój	1967	dolnośląskie
6.	Długopole Zdrój	1967	dolnośląskie
7.	Duszniki Zdrój	1967	dolnośląskie
8.	Goczałkowice Zdrój	1967	śląskie
9.	Horyniec	1967	podkarpackie
10.	Inowrocław	1967	kujawsko-pomorskie
11.	Iwonicz Zdrój	1967	podkarpackie
12.	Jedlina Zdrój	1967	dolnośląskie
13.	Kamień Pomorski	1967	zachodniopomorskie
14.	Kołobrzeg	1967	zachodniopomorskie
15.	Konstancin	1967	mazowieckie
16.	Krynica	1967	małopolskie
17.	Kudowa Zdrój	1967	dolnośląskie
18.	Lądek Zdrój	1967	dolnośląskie
19.	Muszyna	1967	małopolskie
20.	Nałęczów	1967	lubelskie
21.	Piwniczna	1967	małopolskie
22.	Polanica Zdrój	1967	dolnośląskie
23.	Polańczyk	1999	podkarpackie
24.	Połczyn Zdrój	1967	zachodniopomorskie
25.	Przerzeczyn Zdrój	1997	dolnośląskie
26.	Rabka Zdrój	1967	małopolskie
27.	Rymanów Zdrój	1967	podkarpackie
28.	Solec Zdrój	1967	świętokrzyskie
29.	Sopot	1999	pomorskie
30.	Swoszowice-Kraków	1967	małopolskie
31.	Szczawnica	1967	małopolskie
32.	Szczawno Zdrój	1967	dolnośląskie
33.	Świeradów Zdrój	1967	dolnośląskie
34.	Świnoujście	1967	zachodniopomorskie
35.	Ustka	1988	pomorskie
36.	Ustroń	1967	śląskie
37.	Wapienne	1967	małopolskie
38.	Wieniec Zdrój	1967	kujawsko-pomorskie
39.	Wysowa	1967	małopolskie
40.	Żegiestów Zdrój	1967	małopolskie

* Rok uzyskania statusu uzdrowiska

B. Miejscowości występujące o status uzdrowiska

1.	Gołdap		warmińsko-mazurskie
2.	Supraśl		podlaskie

C. Miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe

1.	Bolków	1971	dolnośląskie
2.	Czarna Góra	1974	podkarpackie
3.	Dziwnówek	1974	zachodniopomorskie
4.	Dzwirzyno	1974	zachodniopomorskie
5.	Jastarnia	1974	pomorskie
6.	Jurata	1974	pomorskie
7.	Komańcza	1974	podkarpackie
8.	Koszuty	1974	wielkopolskie
9.	Kowary	1971	dolnośląskie
10.	Krynica-Morska	1974	pomorskie
11.	Lipa	1974	podkarpackie
12.	Łagów	1974	lubuskie
13.	Łeba	1974	pomorskie
14.	Łukęcin	1974	zachodniopomorskie
15.	Magnuszew	1974	mazowieckie
16.	Międzywodzie	1974	zachodniopomorskie
17.	Rabe	1974	podkarpackie
18.	Rogóżno	1974	łódzkie
19.	Trzebnica	1971	dolnośląskie
20.	Wieliczka	1971	małopolskie
21.	Złockie	1971	małopolskie

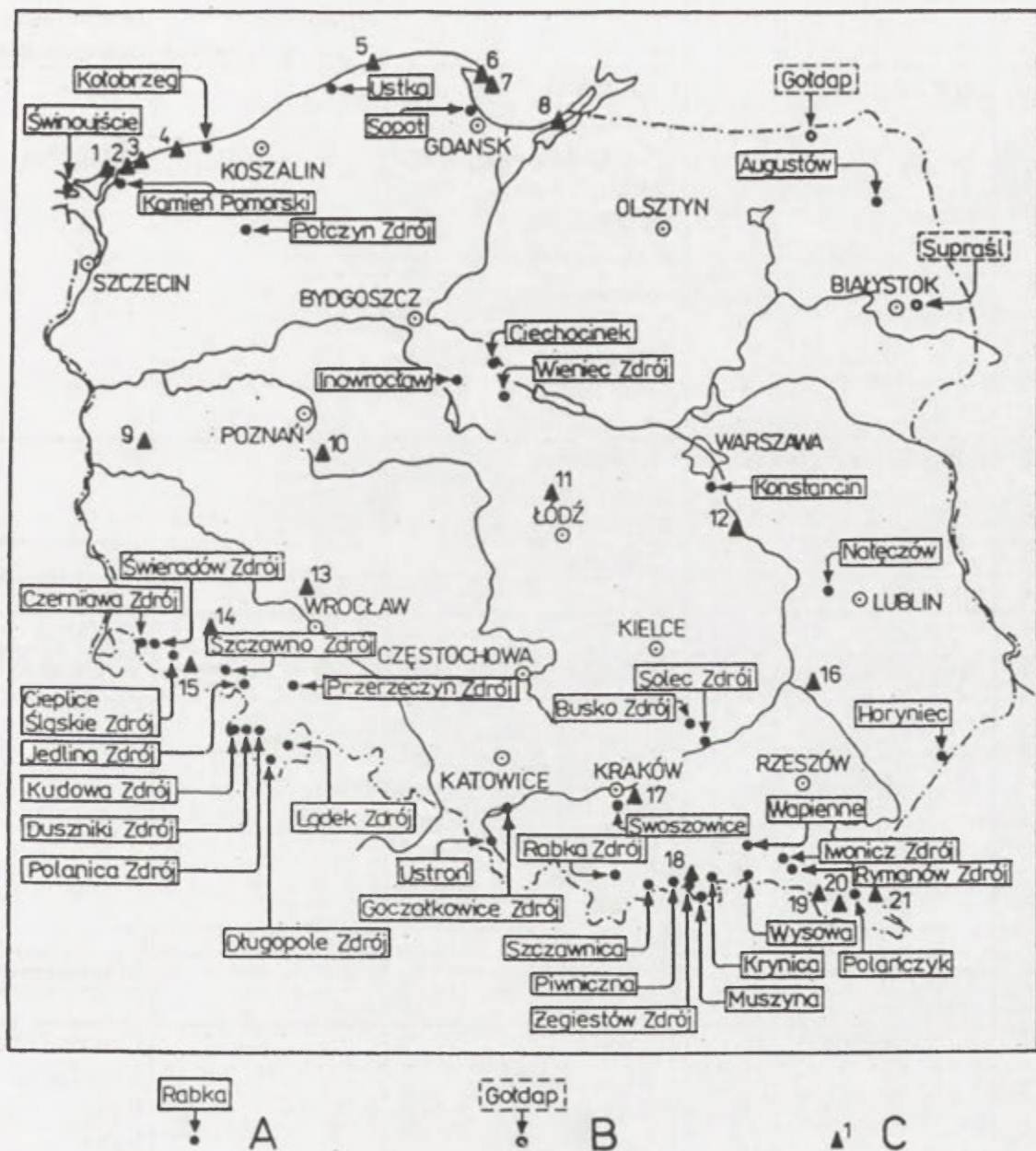
Program rozwoju ochrony zdrowia z lutego 1973 r. zakładał, że w 2000 r. liczba uzdrowisk wzrośnie do 110. Jako predestynowane do tego celu wskazano obszary Karpat i Podkarpacia oraz Pojezierza i Wybrzeże Bałtyku.

Obecnie mamy w Polsce 40 uzdrowisk statutowych, 2 miejscowości ubiegające się o status uzdrowiska (ryc. 2) i 21 miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych (dane Ministerstwa Zdrowia, stan w styczniu 2000 r.). Ogółem w 63 miejscowościach prowadzona jest lub jest przewidziana działalność lecznicza (tab.1). Ponadto działalność leczniczo-wypoczynkowa jest prowadzona także w miejscowościach lub ich częściach, które mają rozwiniętą infrastrukturę uzdrowiskową i tradycje lecznicze, bądź też są tam odpowiednie zasoby i walory środowiska przyrodniczego np.: Dąbki, Międzyzdroje, Pogorzeliца (w woj. zachodnio-pomorskim); Bochnia, Kowaniec, Krzeszowice, Mateczny-Kraków (w woj. małopolskim); Głuchołazy (w woj. opolskim); Jaworze (w woj. śląskim); Janowice Wielkie, Szklarska Poręba, Trzebnica (w woj. dolnośląskim); Krasnobród (w woj. lubelskim); Miłowody (w woj. wielkopolskim); (Jahnota 1970, Przybylski 1965, Uzdrowiska Polskie, Informator 1999).

Niektóre z byłych zdrojowisk zostały zapomniane np. Dziwnów, Trzcianko (Dzierżyński 1958, Dziewulska 1958), Goździków, Czerniewice, Sławinek (Kolago 1952, 1954), Grabina, Trzebina, Zdrój Henryka (Korc 1975), Lubień (Kruczek, Weseli 1987), Sokołowsko (Schmuck 1952-1953), Bukowina, Jerzmanice, Opolno, Stary Zdrój, Wleń, Zdrójowisko (Wytyczak 1972, Zieliński 1983) lub straciły status uzdrowiska z uwagi na skażenie powietrza, gleby i wód powierzchniowych. np. Jastrzębie (Kozłowska-Szczęśna 1990), bądź też z innych przyczyn przestały być uzdrowiskiem np. Międzyzdroje.

Uzdrowiska polskie czynne są przez cały rok, a ich profil leczniczy zależy od występowania wód mineralnych i peloidów (torfy, muły, szlamy) oraz lokalnych warunków bioklimatycznych. Bioklimat obok wód mineralnych i peloidów, należy do naturalnych czynników leczniczych, a klimatoterapia jest podstawową formą leczenia uzdrowiskowego. Rozmieszczenie wód leczniczych i peloidów w naszym kraju powoduje uprzywilejowanie terenów południowych, co jest następstwem budowy geologicznej Polski. Nic więc dziwnego, że rozkład uzdrowisk jest nierównomierny, większość z nich znajduje się na południu kraju w obszarach podgórskich (22), pozostałe uzdrowiska leżą na nizinach (13) i nad morzem (5); są one skupione przede wszystkim w pobliżu odwiertów źródeł wód mineralnych i pokładów borowiny (ryc. 2).

Uzdrowiska statutowe znajdują się w 11 województwach, najwięcej jest ich w województwie Dolnośląskim (11) i Małopolskim (9). Miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe występują w 9 województwach, najwięcej jest ich (po 4) w województwach podkarpackim, pomorskim i zachodniopomorskim. W 5 województwach: lubuskim, łódzkim, opolskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim nie ma uzdrowisk statutowych, a w opolskim brak jest także miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych. O status uzdrowiska stara się Supraśl w województwie podlaskim i Gołdap w województwie warmińsko-mazurskim (tab. 2).

Ryc. 2. Mapa uzdrowisk polskich (dane Ministerstwa Zdrowia, 2000 r.)

A – uzdrowiska statutowe, B – miejscowości występujące o status uzdrowiska,

C – miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe:

1. Międzywodzie, 2. Dziwnówek, 3. Łukęcin, 4. Dźwirzyno, 5. Łeba, 6. Jastarnia, 7. Jurata,
8. Krynica Morska, 9. Łągów, 10. Koszuty, 11. Rogoźno, 12. Magnuszew, 13. Trzebnica,
14. Bolków, 15. Kowary, 16. Lipa, 17. Wieliczka, 18. Złockie, 19. Komańcza, 20. Rabe,
21. Czarna Góra

Map of Polish health resorts (Ministry of Health, data 2000)

A – statutory resorts, B – localities applying for statute of health resort,

C – localities potentially recreational

Tabela 2. Wykaz uzdrowisk według podziału administracyjnego (w 2000 r.)

L.p.	Województwo	Uzdrowiska statutowe	Miejscowości występujące o status uzdrowiska	Miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe
1.	dolnośląskie	Cieplice Śląskie Zdrój Czerniawa Zdrój Długopole Zdrój Duszniki Zdrój Jedlina Zdrój Kudowa Zdrój Lądek Zdrój Polanica Zdrój Przerzeczyn Zdrój Szczawno Zdrój Świeradów Zdrój	-	Bolków Kowary Trzebnica
2.	kujawsko - pomorskie	Ciechocinek Inowrocław Wieniec Zdrój	-	-
3.	lubelskie	Nałęczów	-	-
4.	lubuskie	-	-	Łagów
5.	łódzkie	-	-	Rogóźno
6.	małopolskie	Krynica Muszyna Piwniczna Rabka Zdrój Swoszowice-Kraków Szczawnica Wapienne Wysowa Żegiestów Zdrój	-	Wieliczka Złockie
7.	mazowieckie	Konstancin	-	Magnuszew
8.	opolskie	-	-	
9.	podkarpackie	Horyniec Iwonicz Zdrój Polańczyk Rymanów Zdrój	-	Czarna Góra Komańcza Lipa Rabe
10.	podlaskie	Augustów	Supraśl	
11.	pomorskie	Sopot Ustka	-	Jastarnia Jurata Krynica-Morska Łeba
12.	śląskie	Goczałkowice Zdrój Ustroń	-	-
13.	świętokrzyskie	Busko Zdrój Solec Zdrój	-	-
14.	warmińsko-mazurskie	-	Gołdap	-
15.	wielkopolskie	-	-	Koszuty
16.	zachodniopomorskie	Kamień Pomorski Kołobrzeg Połczyn Zdrój Świnoujście	-	Dziwnówek Dzwirzyno Łukęcin Międzywodzie

4. STAN BADAŃ

Opracowania klimatu i bioklimatu polskich uzdrowisk do 1939 r. były sporadyczne. W okresie powojennym duży udział w badaniach uzdrowisk przypada powołanemu do życia w 1952 r. Instytutowi Balneoklimatycznemu w Poznaniu. W Zakładzie Klimatologii Lekarskiej, który rozwinął się z Pracowni Klimatologii, powstało wiele opracowań odnoszących się do uzdrowisk z uwzględnieniem oceny bioklimatu i ochrony walorów naturalnego środowiska, w szczególności warunków higienicznych powietrza, jak również meteoropatologii, klimatoterapii, itp. (Tyczka 1972). Podobne studia były prowadzone w powstałym w 1953 r. Instytucie Geografii PAN, w Zakładzie Klimatologii. Dotyczyły one zarówno poznania bioklimatu uzdrowisk, jak i zagadnień związanych z metodyką badań bioklimatu człowieka (Kozłowska-Szczęśna 1995).

W ostatnim pięćdziesięcioleciu okresem, w którym zainteresowanie badaniami uzdrowisk było największe, to dwudziestolecie 1961-1980. Wówczas opublikowano wiele opracowań zarówno monograficznych jak i dotyczących poszczególnych elementów meteorologicznych i wskaźników bioklimatycznych (powyżej 60%).

W poszczególnych dziesięcioleciach liczba prac odnoszących się do poszczególnych miejscowości leczniczych różnych typów przedstawiała się następująco: 1951-1960 – 12%, 1961-1970 – 22%, 1971-1980 – 42%, 1981-1990 – 17%, 1991-2000 – 7%.

Rekordowy był rok 1978, w którym ukazało się ponad 30 prac dotyczących klimatu uzdrowisk i miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych.

Spośród uzdrowisk statutowych najwięcej opracowań (od 26 do 50) mają: Ciechocinek (36), Kołobrzeg (50), Krynica (28), Rabka Zdrój (26), po kilkanaście prac przypada na: Inowrocław (17), Iwonicz Zdrój (12), Kudowę Zdrój (14), Łądek Zdrój (16), Polanicę Zdrój (14), Świnoujście (17) i Ustkę (14). W pozostałych uzdrowiskach liczba opracowań nie przekracza 10. Kilka uzdrowisk nie ma dotychczas opracowań publikowanych z zakresu klimatu, bądź tylko fragmentaryczne, dotyczące jednego elementu meteorologicznego czy wskaźnika bioklimatycznego, są to: Horyniec, Jedlina Zdrój, Konstancin, Muszyna, Piwniczna, Przerzeczyn Zdrój, Solec Zdrój, Swoszowice, Ustroń, Wapienne.

Z miejscowości starających się o status uzdrowiska Gołdap nie ma opracowania opublikowanego, a Supraśl ma 2. Blisko połowa miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych nie została zbadana pod względem warunków klimatycznych: Dziwnówek, Jastarnia, Jurata, Koszuty, Łukęcin, Magnuszew, Międzywodzie, Trzebnica, Wieliczka; najwięcej prac z tej dziedziny mają: Dźwirzyno (7), Krynica Morska (6) i Łągów (11).

W wielu pracach charakterystyka klimatu lub poszczególnych elementów meteorologicznych, czy też wskaźników bioklimatycznych, opiera się na danych z jednego tylko punktu obserwacyjnego sieci państwowej, co w miarę rozwoju danego uzdrowiska staje się niewystarczające. Dla miejscowości kuracyjnych i wypoczynkowych duże znaczenie ma przede wszystkim znajomość zróżnicowania klimatu lokalnego występującego na tym obszarze. Klimat lokalny (topoklimat) kształtuje się z jednej strony w powiązaniu z ogólnymi

warunkami klimatycznymi regionu, z drugiej zaś pod wpływem charakteru podłoża. Ponieważ charakter podłoża jest zróżnicowany, zatem i stosunki klimatyczne na obszarze danego uzdrowiska nie są wszędzie jednakowe i w zależności od warunków miejscowych ulegają większym lub mniejszym odchyleniom od warunków reprezentowanych przez stację meteorologiczną, dając w efekcie zróżnicowanie klimatu lokalnego. Zagadnienie to ma duże znaczenie praktyczne z uwagi na konieczność ustalenia rozwoju uzdrowiska, określenie lokalizacji przyszłych obiektów leczniczych i rekreacyjnych, tras spacerowych itp.

Cennych informacji dostarczają zatem opracowania monograficzne zawierające nie tylko dane miejscowych stacji IMGW, lecz także wyniki badań terenowych, które pozwalają na poznanie warunków klimatycznych w skali lokalnej. W opracowaniach tych autorzy starają się wykazać, w jaki sposób i jak dalece środowisko geograficzne działa na klimat z punktu widzenia jego przydatności do celów leczniczych i wypoczynkowych. Szczegółowe badania terenowe pozwalają na wszechstronną analizę klimatu lokalnego rozpatrywanego pod kątem jego oddziaływania na organizm człowieka, jak również na ocenę warunków bioklimatycznych na potrzeby lecznictwa uzdrowiskowego i prawidłowego zagospodarowania przestrzennego uzdrowiska. Najistotniejszym efektem tego rodzaju prac są mapy bonitacyjne (oceniające) wykorzystywane w ściśle określonych celach praktycznych.

Badania takie prowadzone były w 20 uzdrowiskach i kilkunastu miejscowościach potencjalnie uzdrowiskowych, głównie w ramach współpracy klimatologów, z różnych ośrodków badawczych, ze Zjednoczeniem „Uzdrowiska Polskie”, a w ostatnich latach z Izłą Gospodarczą „Uzdrowiska Polskie”. W ramach tej współpracy pracownicy Zakładu Klimatologii IG i PZ PAN prowadzili badania klimatu lokalnego w 20 miejscowościach obejmujących:

A – (uzdrowiska statutowe) – Augustów, Ciechocinek, Cieplice Śląskie Zdrój, Czerniawa Zdrój, Iwonicz Zdrój, Kudowa Zdrój, Polańczyk, Połczyn Zdrój Rymanów Zdrój, Świeradów Zdrój, Ustka,

B – (miejscowości występujące o status uzdrowiska) – Supraśl,

C – (miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe) – Bolków, Czarna Górna, Dźwirzyno, Komańcza, Kowary, Łeba, Rabe, Złockie.

Wiele miejscowości, które były wytypowane w latach siedemdziesiątych jako przyszłe uzdrowiska, nie znalazło się obecnie w wykazie miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych uzyskanym z Ministerstwa Zdrowia. Niektóre z nich mają opracowania z zakresu klimatu i bioklimatu np. Otwock (Dubaniewicz 1966, Kopacz 1970), Tylicz (Kozłowska-Szczęśna 1980), Celejów (Nurek 1983), Krasnobród (Nurek, Zawadzka 1988).

Dane odnoszące się do uzdrowisk można znaleźć w wielu opracowaniach klimatycznych o charakterze syntetycznym, obejmujących większe obszary kraju bądź całą Polskę (np. Baranowska 1969, Baranowska, Boniecka-Żółcik, Gurba 1975, Baranowska, Gurba, Stażka 1969, Błażejczyk 1980, 1981, 1983, 1984, 1985a, Jaśniewicz 1972, 1973, Jaśniewicz, Zych 1968, Kluge, Kozłowska-Szczęśna 1974, Kopacz-Lembowicz 1978, Kozłowska-Szczęśna 1984a,b, 1987, 1997, 1999a,b, Kozłowska-Szczęśna, Grzędziński 1983, Kozłowska-Szczęśna, Krawczyk, Błażejczyk 1983a,b, Leśko 1975, Łomniewski, Mańkowski,

Zaleski 1975, Nurek 1984, Paszyński 1983, Skrzypski 1981, Tyczka 1975a,b, Woś 1970, 1977). Przydatne są także opracowania poszczególnych elementów meteorologicznych lub wskaźników bioklimatycznych dotyczących np. promieniowania słonecznego (Kuczmarzka, Paszyński 1966), upału i parności powietrza (Baranowska 1966, Chełchowski 1963, 1965), temperatury odczuwalnej (Gregorczyk, Leśko 1969, Marusik 1977), wielkości ochładzającej powietrza (Boniecka-Żółcik 1960, Gurba 1961), ruchu powietrza (Bogucki 1994, Gądzikiewicz 1959), opadów (Błażejczyk 1985b, Chełchowski 1955, Wójcik, Marciniak 1993), burz (Kolendowicz 1991), stanu zanieczyszczenia powietrza (Lewińska, Wodzeń 1989, Piotrowska 1983, Schmidt 1970, Skrzypski, Stanek 1989).

Cennym źródłem informacji są również mapy klimatyczne zamieszczone w atlasach geograficznych np. w „Atlasie Środowiska Geograficznego Polski” (1994) czy w „Atlasie Rzeczypospolitej Polskiej” (1993-1997).

Na szczególną uwagę zasługuje wspólne opracowanie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie i Instytutu Balneoklimatycznego w Poznaniu pt. „Bioklimat Uzdrowisk Polskich” (Jankowiak, Parczewski /red./1978). Opracowanie to zawiera charakterystykę bioklimatu 22 uzdrowisk, wykonaną na podstawie materiałów obserwacyjnych miejscowych stacji meteorologicznych. Jest to pierwsza, po drugiej wojnie światowej, monografia bioklimatyczna polskich uzdrowisk wraz z oceną ich przydatności dla klimatycznego lecznictwa uzdrowiskowego, wykonana jednolitą metodą dla wspólnego okresu pomiarowo – obserwacyjnego z lat 1956 – 1965.

Z przeglądu stanu badań uzdrowisk polskich w zakresie klimatu i bioklimatu wynika, że znany jest przebieg roczny i rozkład przestrzenny różnych elementów meteorologicznych w różnych uzdrowiskach. Opracowań syntetycznych jest wprawdzie mniej, jednakże zaletą wielu z nich jest wykorzystanie danych państwowej służby meteorologicznej z tego samego okresu, np. 1961-1970, co ułatwia przeprowadzenie porównań. Spośród opracowań monograficznych najcenniejsze są te, które powstały na materiałach uzyskanych podczas szczegółowych badań terenowych, co miało miejsce w odniesieniu do połowy uzdrowisk statutowych.

Prace opublikowane obejmujące zagadnienia z zakresu klimatu i bioklimatu polskich uzdrowisk, tak statutowych, jak i miejscowości występujących o status uzdrowiska oraz miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych zestawiono poniżej. Jako uzupełniające charakterystyki klimatu i bioklimatu włączono publikacje dotyczące typów pogody, zanieczyszczenia powietrza oraz hałasu.

Opracowania uzdrowisk były realizowane w Instytucie Balneoklimatycznym w Poznaniu i dotyczyły np.: Ciechocinka, Inowrocławia, Kołobrzegu, Komańczy (Tyczka 1972). Także w uczelnianych Zakładach Klimatologii i Meteorologii powstało wiele opracowań uzdrowisk jako prace magisterskie czy doktorskie, szczególnie w Uniwersytecie Łódzkim (np. Busko, Kołobrzeg, Krynica, Krynica Morska, Łądek, Polanica, Świnoujście) i w Uniwersytecie Warszawskim (np. Busko, Ciechocinek, Cieplice, Iwonicz, Konstancin, Muszyna, Nałęczów, Otwock, Szczwnica, Żegiestów).

Ekspertyzy klimatyczne i bioklimatyczne uzdrowisk wykonywane były także w ramach np.: P.P. „Geoprojekt”, Zjednoczenia „Uzdrowiska Polskie”, wojewódzkich Wydziałów Architektury, Komisji Planowania, Pracowni Urbanistycznych, a także Dyrekcji Uzdrowisk.

Na uwagę zasługują również opracowania bibliograficzne odnoszące się do uzdrowisk, obejmujące poza pracami z zakresu klimatu i bioklimatu także opracowania dotyczące zagadnień z dziedziny biometeorologii, meteorofizjologii, lecznictwa uzdrowiskowego, metodyki i organizacji badań, geografii medycznej, geologii uzdrowiskowej, chemii i balneochemii, balneotechniki, balneoeconomiki, historii uzdrowisk polskich, zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, turystyki w uzdrowiskach i inne (np. Dobrzyńska, Tyczka 1977, 1982, Otocki 1982, 1987, Potocki /red./ 1975, Tyczka, Bestyńska 1973, Wodnicki 1982).

4.1. ZESTAWIENIE PRAC OPUBLIKOWANYCH

A. Uzdrowiska statutowe

Augustów

1. Błażejczyk K. (1978), Wstępna ocena bioklimatu planowanej dzielnicy sanatoryjnej w Augustowie. Probl. Uzdrow. 6 (128), s.43-49.
2. Błażejczyk K. (1980), Próba oceny klimatu uzdrowiska metodą modelową. Przegl. Geogr 52, 1, s.115-125.
3. Błażejczyk K. (1981), Wstępne uwagi o klimacie i bioklimacie wybranych zbiorowisk leśnych w Augustowie. Dok. Geogr. IGiPZ PAN, cz. IV, 2, s.13-36.
4. Błażejczyk K. (1982), Warunki bioklimatyczne planowanej dzielnicy uzdrowiskowej w Augustowie. Probl. Uzdrow., 1/6 (171/176), s.17-45.
5. Błażejczyk K. (1984), Bioklimatyczna klasyfikacja klimatów lokalnych z zastosowaniem do badań uzdrowisk. Czasop. Geogr. 55, 4, s.491-505.

Busko-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A.,Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Buska. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.30-48.
2. Dykczyńska K.(1966), Klimat Buska-Zdroju. Wiad. Uzdrow.XI, 1/2, s.159-164.

3. Dykczyńska K.(1969), Próba oceny klimatu Buska-Zdroju. Zesz. Nauk. UŁ. 32, S:II, s.105-123.
4. Paszyński J., Kluge M. (1986), Klimat Niecki Nidziańskiej. Studia Ośr. Dok. Fizjogr. XIV, s.211-238.

Ciechocinek

1. Baranowska M. (1966), Przebieg dobowy upału i parności w wybranych uzdrowiskach Polski. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2, s.105-110.
2. Bieńka S., Górniok T., Michalak R. (1973), Badania środowiskowe w Ciechocinku – hałas przemysłowy, komunalny i komunikacyjny. Bal. Pol. XVIII, 1-3, s.307-324.
3. Błażejczyk K. (1988), Zróżnicowanie biotopoklimatyczne Ciechocinka. Probl. Uzdrow., 5/6 (247-248), s.49-61.
4. Borowicz A., Błażejewska B., Plackowski R., Tyczka S. (1967), Badania nad zawartością aerozolu w powietrzu w strefie okołotężniowej w Ciechocinku. Otolar. Pol. XXI, 6, s.766-780.
5. Borowicz A., Jastrzębska B., Tyczka S. (1969), Badania porównawcze koncentracji aerozolu na Wybrzeżu Bałtyku i w strefie okołotężniowej w Ciechocinku. Bal. Pol. XIV, 1-2, s.79-83.
6. Burkacka-Łaukajtys E., Górniok T. (1973), Badania środowiskowe w Ciechocinku – charakterystyka zapylenia powietrza atmosferycznego w uzdrowisku. Bal. Pol. XVIII, 1,2,3, s.325-335.
7. Burkacka-Łaukajtys E., Zwolska K. (1973), Badania środowiskowe w Ciechocinku – wpływ jodu aerosolu strefy okołotężniowej na czystość bakteriologiczną powietrza. Bal. Pol. XVIII, 1,2,3, s.337-342.
8. Chełchowski W. (1958), Wartości ochładzania w ciechocińskim kąpielisku pod tężniami. Wiad.Uzdrow. III, 3, s.19-25.
9. Gądzikiewicz W. (1950), Materiały do charakterystyki klimatu ciechocińskiego. Prace Komisji Higieny I, 1, PAU, Kraków, s.1-25.
10. Gądzikiewicz W. (1959), Ruch powietrza (wiatr) i temperatura efektywna w uzdrowiskach i ośrodkach czasowych w Polsce. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.85-92.
11. Gurba A. (1959), O wartościach wielkości ochładzania w Ciechocinku. Wiad.Uzdrow. IV, 1/2, s.77-84.
12. Jastrzębska B., Burkacka-Łaukajtys E.(1976), Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w uzdrowisku Ciechocinek. Probl. Uzdrow. 4/5(102-103), s.139-147.

13. Kozłowska-Szczęśna T. (1959), Badania zawartości ozonu w przyziemnej warstwie powietrza na terenie Ciechocinka. *Wiad. Uzdrow.*, IV, 1-2, s.67-77.
14. Kozłowska-Szczęśna T. (1964), An attempt at the climatological classification of the health resort of Ciechocinek. *Geogr. Pol.*, 2, s.79-84.
15. Kozłowska-Szczęśna T. (1964), Próba klasyfikacji klimatycznej miejscowości uzdrowskiej na przykładzie Ciechocinka. *Przegl. Geofiz.* IX (XVII), 2, s.139-150.
16. Kozłowska-Szczęśna T. (1964), Porównanie klimatu Ciechocinka i Inowrocławia. *Przegl. Geofiz.*, IX (XVII), 3-4, s.249-263.
17. Kozłowska-Szczęśna T. (1965), Bioklimat Ciechocinka. *Probl. Uzdrow.*, 4 (26), 72s.
18. Kozłowska-Szczęśna T. (1966), Kilka uwag o bioklimacie Ciechocinka. *Wiad. Uzdrow.*, XI, 1-2, s.149-154.
19. Kozłowska-Szczęśna T., Błażejczyk K. (1999), Osobliwości warunków bioklimatycznych Ciechocinka – wybrane zagadnienia. *Bal. Pol.* XLI, 1-2, s.126-132.
20. Kozłowska-Szczęśna T., Zych S. (1967), Uwagi dotyczące właściwego zagospodarowania przestrzennego Ciechocinka. *Probl. Uzdrow.*, 5 (37), cz. II, s.155-164.
21. Marciniak K. (1977), Zagospodarowanie przestrzenne Ciechocinka dla celów klimatoterapii. *Bal. Pol.* XXII, 1-2, s.55-66.
22. Marciniak K. (1983), *Klimat. (W:) Uzdrowisko Ciechocinek, D.Iwanowska-Jeskie /red./, Sport i Turystyka Warszawa, s.31-44.*
23. Marciniak K. (1986), Warunki klimatyczne Ciechocinka. (W:) *Uzdrowisko Ciechocinek, 150 lat. Jantarowe Szlaki, XXIX, 1(199). s.10-14.*
24. Marciniak K. (1986), Klimat jakiego szukać. *Poznaj Swój Kraj*, 29, 7, s.10-11.
25. Marciniak K., Ponikowska I. (1983), Próba racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego w lecznictwie uzdrowskim (na przykładzie Ciechocinka). *Probl.Uzdrow.*10/12 (192/194), s.37-42.
26. Marciniak K., Wójcik G. (1997), Klimat województwa wrocławskiego. (W:) *Środowisko przyrodnicze w województwie wrocławskim. S.L.Bagdziński /red./, WTN, Wrocław, s.35-46.*
27. Nowakowska L. (1957), Ciechocinek. (W:) *Województwo Bydgoskie. Studia geograficzne nad aktywizacją małych miast. Prace Geogr. 9, IG PAN, s.285-300.*
28. Paszyński J. (1957), Zróżnicowanie klimatyczne okolic Ciechocinka. *Przegl. Geofiz.*, II (X), 1-2, s.15-31.
29. Paszyński J., Kozłowska-Szczęśna T., Zych S., (1961), Klimat Ciechocinka oraz wpływ wybudowania stopnia "Ciechocinek" na klimat miejscowy. *Prace PIHM*, 61, s.47-71.

30. Ponikowska I., Marciniak K. (1988), Ciechocinek. Terenoterapia uzdrowiskowa. Włocł. Tow. Nauk., PWN, Klimat, s.63-78.
31. Tarajkowska M. (1982), Klimat. (W:) Województwo włocławskie. T.Olszewski /red./, Łódź-Włocławek, s.51-57.
32. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Ciechocinka. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.49-70.
33. Rużyło E. (1954), Ocena klimatu Ciechocinka na podstawie danych meteorologicznych z r.1948 i 1949 celem określenia czynników klimatycznych leczenia nadciśnienia tętniczego. Bal. Pol. V, s.153-208.
34. Szmurło J. (1931), Walory klimatyczne i lecznicze Ciechocinka. Nowiny Społ. Lek. 3, Warszawa, 16s.
35. Szmurło J. (1934), Klimatyczne i lecznicze walory Ciechocinka - Cieplicy. Włocławek, 44s.
36. Szmurło J., (1950), Ciechocinek - Zdrój. Bibl. Uzdrow., 7, 50s. Klimat , s.10-16.

Cieplice Śląskie-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Cieplic-Śląskich. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich. IMGW i Inst. Bal. s.71-84.
2. Błażejczyk K. (1975), Warunki wietrzne w wybranych uzdrowiskach sudeckich. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.49-75.
3. Błażejczyk K. (1975), Wyznaczanie stopnia przewietrzania dolin. Przegl. Geogr. 47, 1, s.154-161.
4. Błażejczyk K. (1976), Kilka uwag na temat warunków bioklimatycznych Parku Zdrojowego w Cieplicach Śląskich. Probl. Uzdrow., 6/8 (104/106), s.41-50.
5. Gurba A. (1961), O ochładzaniu katatermometrycznym w miejscowościach uzdrowiskowych Sudetów i Karpat. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.107-110.
6. Kluge M., Kozłowska-Szczęśna T. (1974), Warunki bioklimatyczne jako podstawa oceny środowiska miejscowości uzdrowiskowo-wypoczynkowych w Sudetach. (W:) Wykorzystanie i ochrona środowiska ziem południowo-zachodnich Polski. PAN Oddz. we Wrocławiu, Kom. Nauk o Ziemi, s.274-290.
7. Kozłowska-Szczęśna T. (1977), Warunki bioklimatyczne uzdrowiska Cieplice Śląskie-Zdrój. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.26-67.

Czerniawa-Zdrój

1. Garbuliński T., Mielczarek B. (1985), Ocena wpływu emisji zanieczyszczeń ze źródeł dalekiego, bliskiego i lokalnego zasięgu na warunki higieniczne powietrza w uzdrowisku Czerniawa. Probl. Uzdrow. 3/4 (209/210), s.103-107.
2. Grzędziński E., Kozłowska-Szczęśna T. (1983), Die Behandlung mit den radioaktiven Wassern in polnischen Kurorten. Terme di Merano (Italy), Natural Radioactivity and Termal Waters. Proc. of Meran Int. Congr. s.122-126.
3. Kluge M., Kozłowska-Szczęśna T. (1974), Warunki bioklimatyczne jako podstawa oceny środowiska miejscowości uzdrowiskowo – wypoczynkowych w Sudetach. (W:) Wykorzystanie i ochrona środowiska ziem południowo-zachodnich Polski. PAN Oddz. we Wrocławiu, Kom. Nauk o Ziemi, s.274-290.
4. Kozłowska-Szczęśna T. (1976), Bioklimat uzdrowiska Gór Izerskich Świeradów-Czerniawa. Probl. Uzdrow., 6-8 (104-106), s.51-91.

Długopole-Zdrój

1. Tyczka S., Góra T.(1978), Bioklimat Długopola. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich. IMGW i Inst. Bal., s.85-93.

Duszniki-Zdrój

1. Błażejczyk K. (1977), Próba zastosowania taksonomii numerycznej do oceny warunków termiczno-wilgotnościowych uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.13-25.
2. Błażejewska-Jastrzębska B. (1979), Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uzdrowisk Kotliny Kłodzkiej. Probl. Uzdrow. 2 (126), s.119-211.
3. Gądzikiewicz W. (1959), Ruch powietrza (wiatr) i temperatura efektywna w uzdrowiskach i ośrodkach czasowych w Polsce. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.85-92
4. Kordzik M. (1954), Klimat Dusznik-Zdroju i jego działanie. Bal. Pol. V, s.138-152.
5. Kozłowska-Szczęśna T., Zawadzka A. (1980), Z badań bioklimatu uzdrowisk sudeckich. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 28, s.73-94.
6. Tyczka S., Góra T.(1978), Bioklimat Dusznik. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich. IMGW i Inst. Bal., s.94-107.
7. Wójtowicz W. (1959), Klimat Ziemi Kłodzkiej. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.40-46.

Goczałkowice-Zdrój

1. Kozłowska-Szczęsna T., Krawczyk B., Błażejczyk K. (1983), Warunki bioklimatyczne południowego obrzeża Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Prace Nauk. UŚ, 631, Geografia 7, s.7-67.
2. Zych S., Boniecka-Żółcik H. (1961), Klimat Goczałkowic-Zdroju. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.90-93.
3. Zych S., Boniecka-Żółcik H. (1962), w sprawie klimatu Goczałkowic-Zdroju. Biul. Służby San. Epid. Katowice, 1/2, (27-28), s.43-65.

Horyniec

Inowrocław

1. Jankowiak A. (1955), Badanie hałasu w uzdrowisku Inowrocław. Bal. Pol. VI, s.13-17.
2. Jankowiak A.(1967), Badanie hałasu w uzdrowisku Inowrocław. Inf. Nauk. Uzdrowiska Inowrocław I, B. Snarski /red./, s.122-125.
3. Kozłowska-Szczęsna T. (1964), Porównanie klimatu Ciechocinka i Inowrocławia. Przegl. Geofiz., IX, 3-4, s.249-263.
4. Marciniak K.,Wójcik G. (1997), Klimat województwa wrocławskiego. (W:) Środowisko przyrodnicze w województwie wrocławskim. S.L.Bagdziński /red./, WTN, Wrocław, s.35-46.
5. Sziwa D. (1994), Próba określenia zmian zachodzących w klimacie Inowrocławia na przykładzie wybranych elementów meteorologicznych. Bal. Pol. XXXIV, 2, s.96-106.
6. Sziwa D. (1995), Analiza stosunków opadowych uzdrowiska Inowrocław z punktu widzenia klimatoterapii. Bal. Pol. XXXVII, 1, s.95-99.
7. Sziwa D. (1998), Wpływ warunków meteorologicznych na wielkość średniodobowych stężeń SO₂ w uzdrowisku Inowrocław. The influence of the meteorological conditions on the mean daily SO₂ values in Inowrocław Health resort. Acta Univ. Lodz., Folia Geogr. Physica, 3, s.515-518 (wyd.1999).
8. Tarajkowska M. (1982), Klimat. (W:) Województwo wrocławskie. T.Olszewski /red./, Łódź-Wrocław, s.51-57.
9. Tyczka S.(1959), Klimat i bioklimat Inowrocławia. Przegl. Geofiz. IV (12), 1, s.39-50.
10. Tyczka S. (1964), Przebieg usłonecznienia w Inowrocławiu i Kołobrzegu. Wiad. Uzdrow. IX, 2/3 s.45-53.

11. Tyczka S. (1967), Klimat i bioklimat Inowrocławia. Inf. Nauk. Uzdrawiska Inowrocław, I, B. Snarski /red./, s.7-16.
12. Tyczka S. (1967), Przebieg usłonecznienia w Inowrocławiu i Kołobrzegu. Inf. Nauk. Uzdrawiska Inowrocław, I. B. Snarski /red./, s.17-24.
13. Tyczka S.(1968), Zmienność jonizacji powietrza atmosferycznego (na podstawie obserwacji w Inowrocławiu oraz Łagowie Lubuskim i Poznaniu). Przegl. Geofiz. XIII (XXI), 2, s.123-141.
14. Tyczka S. (1969), Jonizacja powietrza atmosferycznego w Inowrocławiu. Prace Wydz. Nauk Przyr. Bydg. Tow. Nauk., S:B.,8, s.27-69.
15. Tyczka S. (1975), Bioklimat Inowrocławia-Zdroju. (W:) 100 lat uzdrawiska Inowrocław 1875 -1975, Zarys monograficzny, E. Gawlak /red./ s.36-50.
16. Tyczka S. (1976), Wyniki badań jonizacji powietrza atmosferycznego w Łagowie Lubuskim (w porównaniu z danymi dla Inowrocławia i Poznania). (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk. s.119-175.
17. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Inowrocławia. (W:) Bioklimat uzdrawisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.108-131.

wonicz-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Iwonicza. (W:) Bioklimat uzdrawisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.132-152.
2. Gurba A. (O Ochładzaniu katatermometrycznym w miejscowościach uzdrawiskowych Sudetów i Karpat. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.107-110.
3. Kaczorowska Z. (1961), Klimat lokalny uzdrawisk Iwonicz, Żegiestów, Szczawnica na podstawie badań mikroklimatycznych. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.81-89.
4. Krawczyk B. (1975), Bioklimat uzdrawiska Iwonicz. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.9-48.
5. Krawczyk B. (1977), Temperatura skóry człowieka jako wskaźnik bioklimatyczny. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.68-77.
6. Krawczyk B. (1979), Bilans cieplny ciała człowieka jako podstawa podziału bioklimatycznego obszaru Iwonicza. Prace Geogr. IG PAN, 131, 71s.
7. Krawczyk B. (1979), Próba zastosowania metody bilansu cieplnego ciała człowieka do oceny bioklimatu uzdrawiska. Probl. Uzdrow., 9/10 (143/144), s.275-279.

8. Krawczyk B. (1979), Próba określenia związku pomiędzy średnią temperaturą skóry człowieka a temperaturą radiacyjno-ekwiwalentno-efektywną. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. III, 2, s.66-72.
9. Krawczyk B. (1983), Topoclimatic investigations of health resorts. Geogr. Pol. 45, s.47-58.
10. Krawczyk B. (1985), Teplovoj balans tela celoveka kak osnova ocenki klimata territorii gornych kurortov. Proc. XI Int. Cong. on Carpathian Meteorology, Budapest, 1983, s.483-488.
11. Krawczyk B. (1987), Związek między strukturą bilansu cieplnego ciała człowieka a wielkością ochładzającą powietrza. Przegl. Geofiz. XXXII, 2, s.181-188.
12. Krawczyk B., Błażejczyk K. (1982), Kształtowanie się warunków termicznych w terenach górskich. Przegl. Geogr. 54, 1/2, s.81-88.

Jedlina Zdrój

1. Schmuck A. (1948), Klimat Regionu Wałbrzyskiego. Prace Wrocł. Tow. Nauk., S:B, 11, Acta Met. et Clim. U.Wr., 48s.
2. Wójcik J. (1997), Wpływ wałbrzyskiego przemysłu na stan zanieczyszczenia i zatrucia powietrza atmosferycznego w Jedlinie i Szczawnie Zdroju. Bad. Fizj. nad Polską Zach. S: A, Geogr. Fiz. 48, Poznań s.149-157.

Kamień Pomorski

1. Różańska B.(1984), Bioklimat regionu Kamienia Pomorskiego. Probl. Uzdrow. 1/2, (195/196), s.39-54.
2. Tyczka S., Marusik T., Wolski J., Czajkowska D.(1988), Obiektywna ocena meteorotropowych sytuacji pogodowych na zachodnim wybrzeżu Bałtyku – w rejonie Kamienia Pomorskiego. Probl. Uzdrow. 9/10, (251/252), s.5-66.
3. Tyczka S., Sziwa D. (1990), Warunki akustyczne na terenach uzdrowiskowych w Kamieniu Pomorskim. Probl. Uzdrow. 5/6 (267/268), s.41-57.

Kołobrzeg

1. Baranowska M. (1966), Przebieg dobowy upału i parności w wybranych uzdrowiskach Polski. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2, s.105-110.
2. Baranowska M., Boniecka-Żółcik H., Góra T., Gurba A., Tyczka S. (1969), Bioklimat uzdrowisk nadmorskich. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.11-23.
3. Bednorz E. (1999), Zmiany grubości pokrywy śnieżnej i ich związek z kierunkami napływu mas powietrza w rejonie Legnicy i Kołobrzegu. Bad. Fizjogr. nad Polską Zach. S: A, Geogr. Fiz. 50, Poznań, s.15-25.
4. Bobryk H. (1971), Badania porównawcze nad zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego w Kołobrzegu. Mat. Konf. Nauk.- Techn. NOT, Koszalin, s.133-144.
5. Bobryk H. (1972), Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Kołobrzegu w latach 1967-1970. Probl. Uzdrow. 6 (66), s.129-135.
6. Boniecka-Żółcik H. (1957), O wartościach wielkości ochładzania na polskim wybrzeżu. Przegl. Geofiz. II (X), 4, s.242-248.
7. Brodniewicz A., Korzeniewska U. (1969), Zapylenie powietrza uzdrowiska i miasta Kołobrzeg. Ochr. Powietrza 5, s.5-7.
8. Brodniewicz A., Korzeniewski K. (1969), Wstępne badania nad klimatem akustycznym uzdrowiska i miasta Kołobrzeg. Baln. Pol., XIV, 1-2, s.111-123.
9. Brodniewicz A., Korzeniewski K. (1970), Uzdrowisko i miasto Kołobrzeg w świetle wstępnych badań nad zanieczyszczeniem powietrza pyłami łatwo opadającymi. Bal. Pol. XV, 3-4, s.333-340.
10. Chabior M., Girjatowicz J.P. (1997), Warunki kąpieliskowe u polskiego wybrzeża Bałtyku. Czasop. Geogr. 68, 1, s.25-37.
11. Deja W. (1989), Wykorzystanie bazy noclegowej OSW "Bałtyk" w Kołobrzegu a bioklimat. Probl. Uzdrow. 1-2 (255/256), s.137-149.
12. Deja W., Raniszewska M. (1991), Bioklimat Kołobrzegu. Sezonowość a frekwencja turystyczna. AWF Poznań, S:Monografie, 276, 63s.
13. Gorczyński W. (1948-1951), Wartości czasu trwania usłonecznienia na wybrzeżach polskich Bałtyku. Kosmos, S:A, 66, I-III, s.231-243.
14. Kolendowicz L. (1994), Typy cyrkulacji atmosfery a występowanie dni z burzą w Gorzowie Wielkopolskim i Kołobrzegu w latach 1951-1990. Bad. Fizjogr. nad Pol. Zach., S.A, Geogr. Fiz. 45, Poznań, s.147-164.
15. Kolendowicz L. (1995), Przebieg roczny dni z burzą w 40-leciu 1951-1990 w Kołobrzegu. Bad. Fizj. nad Polską Zach. S:A, Geogr. Fiz. 46, Poznań, s.95-100.

16. Korzeniewski K., Bobryk H., (1973), Zagadnienia ochrony przed zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego uzdrowiska i miasta Kołobrzeg. Probl.Uzdrow. 6 (72), s.37-40.
17. Korzeniewski K., Brodniewicz A. (1972), Zwalczenie hałasu w Kołobrzegu jako jedno z czołowych zagadnień higieny osiedlowej. Probl. Uzdrow. 6 (66), s.149-156.
18. Kucewicz Z., Mączak S. (1979), Zagospodarowanie przestrzenne uzdrowisk nadmorskich w świetle wyników pomiarów jodu i aerozoli na przykładzie Kołobrzegu. Probl.Uzdrow. 9/10(143/144), s.181-186.
19. Kuczmarska L. (1969), Usłonecznienie polskiego wybrzeża Bałtyku. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.55-59.
20. Kuziemski J., Lutowska-Dziedziszko B. (1967), Wpływ morza na kształtowanie się temperatury powietrza w strefie brzegowej (na przykładzie Kołobrzegu), Przegl. Geofiz. XII (XX), 2, s.107-120.
21. Kwiecień K. (1969), Charakterystyczne stany pogody w sezonie kąpieliskowym w Uście i Kołobrzegu. Bal. Pol. XIV, 1-2, s.197-208.
22. Leśko R. (1976), Warunki aeroterapii w sezonie kąpielowym na polskim wybrzeżu Bałtyku. AWF w Poznaniu, S:Monografie, 58, cz. I, s.111-121.
23. Leśko R. (1976), Zmienność temperatury powietrza na polskim wybrzeżu Bałtyku w latach 1956-1965. AWF w Poznaniu, S. Monografie, 58, cz. I, s.123-133.
24. Liman S. (1967), Klimat odczuwalny sezonu letniego uzdrowisk nadmorskich – określony w oparciu o wartości temperatury efektywnej. Wiad. Uzdrow. XII, 2, s.269-276.
25. Machaj K., Podogrocki J. (1969), Charakterystyka promieniowania słonecznego na wybrzeżu Bałtyku. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.33-44.
26. Marusik T. (1972), Mikroklimat plaży w Kołobrzegu. Probl. Uzdrow. 6 (66), 1-2, s.119-122.
27. Marusik T. (1975), Mikroklimat plaży w Kołobrzegu. Probl. Uzdrow. 1/2 (89/90), s.171-176.
28. Marusik T.(1977), Charakterystyka meteorotropowych sytuacji pogodowych w rejonie wybrzeża Bałtyku. Bal. Pol. XXII, 1,2, s.87-90.
29. Marusik T. (1977), Warunki termiczne wybrzeża Bałtyku w ujęciu zespołowych wskaźników klimatu odczuwalnego. Biul. Inf. Inst. Bal. w Poznaniu, 1, s.38-39.
30. Myszkie J. (1972), Istniejący stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego Kołobrzegu oraz program poprawy tego stanu. Probl. Uzdrow. 6 (66), s.123-128.
31. Prawdzic K., Koźmiński Cz. (1969), Prawdopodobieństwo występowania okresów bezopadowych i serii dni dżdżystych oraz średnia liczba dni pogodnych i gorących

- w poszczególnych miesiącach sezonu wczasowego w strefie pobraża bałtyckiego. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.47-54.
32. Skrzypski J. (1989), Zastosowanie analizy bilansu cieplnego ciała człowieka zmodyfikowaną metodą Fangera do oceny bioklimatu i termicznych warunków klimatoterapii. Probl.Uzdrow.7/8(261/262), 201s.
 33. Skrzypski J. (1991), O zależności natężenia promieniowania słonecznego od wielkości zachmurzenia i usłonecznienia. Bal. Pol. XXXII/XXXIII, 1-4, 1990/1991, s.65-82.
 34. Stawicka M. (1972), Badania klimatu akustycznego na terenach wybranych uzdrowisk Polski /Kudowa, Polanica, Kołobrzeg, Połczyn Zdrój/. Probl. Uzdrow. 2 (62), s.97-112.
 35. Stawicka M. (1972), Badania klimatu akustycznego w uzdrowisku Kołobrzeg. Probl. Uzdrow. 6(66), s.157-175.
 36. Szwichenberg A. (1983), Warunki bioklimatyczne w nadmorskiej strefie rekreacyjnej województwa koszalińskiego. Koszalińskie Studia i Mat. 1, s.127-145, (wyd.1985).
 37. Tyczka S. (1957), Charakterystyka sezonu kąpielowego nad polskim Bałtykiem. Przgl. Geof. II, 4, s.233-242.
 38. Tyczka S. (1961), Niektóre elementy bioklimatycznej charakterystyki uzdrowiska Kołobrzeg. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.94-101.
 39. Tyczka S. (1963), Warunki insolacyjne na wybrzeżu bałtyckim jako fizyczne podstawy dla klimato i helioterapii. Wiad. Uzdrow. VIII, 1-2, s.47-58.
 40. Tyczka S. (1963), Klimat solarny wybrzeża Bałtyku. Przgl. Geofiz. VIII (XVI), 4, s.207-220.
 41. Tyczka S. (1964), Bioklimat Kołobrzegu. Łódzkie Tow. Nauk. Wydz. Nauk Mat. Przyr. III, Acta Geogr. Lodz. 18, 91s.
 42. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowiskowej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.
 43. Tyczka S. (1964), Przebieg usłonecznienia w Inowrocławiu i Kołobrzegu. Wiad.Uzdrow. IX, 2/3, s.45-53.
 44. Tyczka S. (1967), Przebieg usłonecznienia w Inowrocławiu i Kołobrzegu. Inf. Nauk. Uzdrowiska. Inowrocław, I, s. 17-24.
 45. Tyczka S., Czajkowska-Sziwa D., Jewasińska M,(1989), Warunki akustyczne w dzielnicy uzdrowiskowej Kołobrzegu. Probl. Uzdrow. 5/6 (259/260), s.147-161.
 46. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Kołobrzegu. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.153-182.

47. Tyczka S., Marusik T., Młynarska T., Czajkowska D. (1987), Zanieczyszczenie powietrza w uzdrowisku Kołobrzeg. Badania stężenia pyłu zawieszonego w powietrzu. Probl. Uzdrow. 3/4 (233/234), s.97-123.
48. Tyczka S., Marusik T., Ponikowska J. (1972), Warunki insolacyjne wybrzeża Bałtyku – materiały aktynometryczne dla helioterapii. Bal. Pol. XVII, 1, s.89-100.
49. Tyczka S., Ponikowska J., Marusik T. (1971), Średnie dawki rumieniowe promieniowania słonecznego dla osób zdrowych, określone w warunkach klimatycznych wybrzeża Bałtyku. Bal.Pol. XVI, 2-3, s.217-222.
50. Wójcik G., Marciniak K. (1994), Temperatura powietrza a cyrkulacja atmosferyczna w strefie brzegowej Bałtyku na przykładzie Kołobrzegu w okresie 1951-1980. Acta UNC, Geografia 26, s.47-58.

Konstancin

1. Beer J., Mączak S. (1977), Naturalne związki bakteriobójcze w lasach sosnowych Konstancina. Miasto 10, s.19-21.
2. Mączak S. (1967), Pomiary olejków eterycznych w powietrzu lasów sosnowych w Konstancinie. Kom. Inf. ZOITE WPG, 6.
3. Okrasa U. (1979), Wstępne doniesienia o klimacie Konstancina. Probl. Uzdrow. 9/10 (143/144), s.115-120.

Krynica-Zdrój

1. Baliński W. (1973), Układy pogodowe w Krynicy i ich wpływ na człowieka. Probl. Uzdrow. 10 (76), 208s.
2. Baliński W. (1974), Klimat i bioklimat Krynicy-Zdroju ze szczególnym uwzględnieniem zróżnicowania przestrzennego w uzdrowisku. Probl. Uzdrow. 5/6(83/84), s.187-275.
3. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Krynicy. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.183-204.
4. Bartnicki L., Wierzbicki Z. (1958), Zarys klimatyczny Kotliny Sądeckiej i Krynicy. Wiad. Sł. Hydr. i Met. VI, 3, s.3-26.
5. Belec C., Ceypek T., Łępkowski A., Szymczyk K. (1973), Badanie hałasów w Krynicy-Zdroju. Bal. Pol. XVIII, 1-3, s.349-353.
6. Boniecka-Żółcik H. (1963), Częstość inwersji temperatury powietrza w Krynicy-Zdroju w okresie 1956-1960. Przegl. Geofiz. VIII (XVI), 1-2, s.37-44.

7. Boniecka-Żółcik H. (1966), Bioklimat Krynicy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2, s.155-157.
8. Chelchowski W. (1957), Materiały aktynometryczne dla helioterapii w Krynicy-Zdroju. Bal. Pol. VII, s.112-119.
9. Chelchowski W. (1959), Natężenie promieniowania słonecznego 17 III-29 IV 1953 w Krynicy-Zdroju. Wiad. Sł. Hydr. i Met. VI, 5, s.75-82.
10. Gurba A. (1960), Wyniki pomiarów ochładzania w Krynicy. Wiad. Sł. Hydr. i Met., VIII, 4, s.13-16.
11. Miczyński J. (1980), Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego doliny Popradu i Krynicy. Zesz. Nauk. AR im. H.Kołłątaja w Krakowie, I60, Sesja Nauk.8, s.273-281.
12. Skrzypski J. (1974), Uśłonecznienie i możliwości helioterapii w Krynicy. Probl. Uzdrow. 9/10 (87/88), cz. I, s.83-106.
13. Skrzypski J. (1974), Właściwości klimatyczne Krynicy. (W:) Uzdrowisko Krynica. Przewodnik Informator, Kraków-Krynica, s.12-16.
14. Skrzypski J. (1976), Porównanie zawartości tlenu (O_2) w powietrzu w Krynicy i w innych wybranych miejscowościach Polski. Przegl. Gofiz. XXI (XXIX), 4, s.253-261.
15. Skrzypski J. (1977), Biometeorologiczna ocena klimatu Krynicy w świetle krótkookresowych zmian wartości tlenu w powietrzu Biul. Inf. Inst. Bal. w Poznaniu 1, s.47-48.
16. Skrzypski J. (1977), Materiały aktynometryczne dla helioterapii w Krynicy. Bal. Pol. XXII, 3-4, s.305-312.
17. Skrzypski J. (1977), O nowych możliwościach skojarzonego leczenia klimatycznego z kinezyterapią w Krynicy. Biul. Inf. Inst. Bal. w Poznaniu 1, s.37-38
18. Skrzypski J. (1977), Meteorotropowe układy pogodowe w rejonie górskim Krynicy. Biul. Inf. Inst. Bal. w Poznaniu 1, s.50-51.
19. Skrzypski J. (1978), Bioklimat Krynicy w świetle krótkotrwałych zmian ciśnienia atmosferycznego i zawartości tlenu (O_2) w powietrzu. Probl. Uzdrow. 6 (128), s.57-146.
20. Skrzypski J. (1979), Międzydobowe zmiany zawartości tlenu (O_2) w powietrzu Krynicy. Probl. Uzdrow. 9/10 (143/144), s.107-113.
21. Skrzypski J. (1979), Zmiany stanu sanitarno-higienicznego powietrza w Krynicy w latach 1968-1978. Biul. Inf. Branż. Ośrod. Leczn. Uzdrow. w Krynicy, 2, s.46-59.
22. Skrzypski J. (1980), Wyniki badań i ocena stanu higienicznego powietrza w Krynicy. Probl. Uzdrow. 9 (155), s.27-60.
23. Skrzypski J. (1980), Wybrane aspekty dynamiki bioklimatu Krynicy. Probl. Uzdrow. 9 (155), s.61-76.

24. Skrzypski J. (1986), Problemy ochrony środowiska naturalnego w województwie nowosądeckim ze szczególnym uwzględnieniem Krynicy. Probl. Uzdrow. 10/12 (228/230), s.79-127.
25. Skrzypski J. (1987), Tendencje zmian w stanie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w Krynicy. Probl. Uzdrow. 5/6 (235/236), s.87-96.
26. Skrzypski J. (1989), Zastosowanie analizy bilansu cieplnego ciała człowieka zmodyfikowaną metodą Fangera do oceny bioklimatu i termicznych warunków klimatoterapii. Probl. Uzdrow. 7/8 (261-262), 201s.
27. Skrzypski J., Łazowski J. (1975), O nowych możliwościach kinezyterapii w Krynicy. Probl. Uzdrow. 9/10 (97/98), cz. II, s.181-188.
28. Skórczewski B. (1883), Klimatologia Krynicy jako zakładu zdrojowo – kąpielowego. Na podstawie spostrzeżeń meteorologicznych w latach 1877-1882. Kraków, Nakł. c.k. Zarządu Zdrojowego w Krynicy, 118s.

Kudowa Zdrój

1. Błażejczyk K. (1975), Warunki wietrzne w wybranych uzdrowiskach sudeckich. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.49-75.
2. Błażejczyk K. (1975), Wyznaczanie stopnia przewietrzania dolin. Przegl. Geogr. 47, 1, s.154-161.
3. Błażejczyk K. (1977), Próba zastosowania taksonomii numerycznej do oceny warunków termiczno-wilgotnościowych uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.13-25
4. Błażejewska-Jastrzębska B. (1979), Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uzdrowisk Kotliny Kłodzkiej. Probl. Uzdrow. 2 (126), s.119-211.
5. Cieślak I. (1959), Usłonecznienie Polanicy-Zdroju i Kudowy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.53-66.
6. Gądzikiewicz W. (1959), Ruch powietrza (wiatr) i temperatura efektywna w uzdrowiskach i ośrodkach wczasowych w Polsce. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.85-92.
7. Kluge M., Kozłowska-Szczęśna T. (1974), Warunki bioklimatyczne jako podstawa oceny środowiska miejscowości uzdrowiskowo-wypoczynkowych w Sudetach. (W:) Wykorzystanie i ochrona środowiska ziem południowo-zachodnich Polski. PAN Oddz. we Wrocławiu, Kom. Nauk o Ziemi, s.274-290.
8. Kozłowska-Szczęśna T. (1975), Warunki bioklimatyczne Kudowy Zdroju (ze szczególnym uwzględnieniem zapylenia powietrza). Probl. Uzdrow., 3 (91), s.143-187.

9. Kozłowska-Szczęśna T., Kluge M. (1975), Zanieczyszczenie powietrza w aspekcie bioklimatycznym (na przykładzie Kudowy-Zdroju). Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.97-106.
10. Kozłowska-Szczęśna T. Zawadzka A. (1980), Z badań bioklimatu uzdrowisk sudeckich. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 28, s.73-94.
11. Okołowicz W., Stopa M., Przybylska G., Boryczka J. (1970), Wpływ ukształtowania powierzchni i warunków meteorologicznych na rozszerzanie się zanieczyszczeń (na przykładzie Kudowy-Zdroju). Prace i Studia IG UW Kat. Klim.4, s.133-148.
12. Stawicka M. (1972), Badania klimatu akustycznego na terenach wybranych uzdrowisk Polski /Kudowa, Polanica, Kołobrzeg, Połczyn Zdrój/. Probl. Uzdrow. 2 (62), s.97-112.
13. Świrski J. (1988), Zagrożenie walorów leczniczych uzdrowisk na przykładzie Kudowy. Probl. Uzdrow. 3/4 (245/246), s.53-61.
14. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Kudowy. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.205-225.

Lądek-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Lądka. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.226-245.
2. Błażejczyk K. (1977), Próba zastosowania taksonomii numerycznej do oceny warunków termiczno-wilgotnościowych uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.13-25
3. Błażejewska-Jastrzębska B. (1979), Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uzdrowisk Kotliny Kłodzkiej. Probl. Uzdrow. 2 (126), s.119-211.
4. Gądzikiewicz W. (1959), Ruch powietrza (wiatr) i temperatura efektywna w uzdrowiskach i ośrodkach wczasowych w Polsce. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.85-92
5. Grzędziński E., Kozłowska-Szczęśna T. (1983), Die Behandlung mit den radioaktiven Wassern in polnischen Kurorten. Terme di Merano (Italy), Natural Radioactivity and Termal Waters. Proc. of Meran Int. Congr. s.122-126.
6. Kawecki J. (1977), Ocena warunków termicznych odczuwalnych Lądka-Zdroju w świetle zespołowych wskaźników biometeorologicznych. Bal. Pol. XXII, 1-2, s.91-105.
7. Kawecki J. (1978), Wyniki badań natężenia hałasu w Lądku Zdroju. Probl. Uzdrow. 10/12 (132/134), s.243-251.
8. Kawecki J. (1979), Przyrodnicze podstawy klimatoterapii w Kotlinie Kłodzkiej na przykładzie Lądka-Zdroju. Probl. Uzdrow. 9/10 (143/144), s.159-164.

9. Kochański W. (1972), Warunki usłonecznienia uzdrowiska Łądek. Bal. Pol. XVII, 3, s.296-299.
10. Kochański W. (1972), Analiza temperatury powietrza w okresie wieloletnim i wybranym dla Łądko-Zdroju. Bal. Pol. XVII, 4, s.433-437.
11. Kochański W. (1974), Analiza występowania opadów atmosferycznych na terenie uzdrowiska Łądek-Zdrój. Bal. Pol. XIX, 3-4, s.363-371.
12. Kozłowska-Szczęśna T., Zawadzka A. (1980), Z badań bioklimatu uzdrowisk sudeckich. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 28, s.73-94.
13. Maliszewski J., Kochański W. (1974), Pomiary hałasu w strefie A – ochrony uzdrowiskowej w Łądku-Zdroju. Uzdrow. Przegl. Inf. 5/6, s.123-140.
14. Szczepańska M. (1951), Temperatura efektywna w Łądku-Zdroju. Sprawozd. PAU, 4, s.366-367.
15. Wojtowicz W. (1959), Klimat Ziemi Kłodzkiej. Wiad.Uzdrow. IV, 1/2, s.40-46.
16. Wojtowicz W. (1959), Promieniowanie słoneczne w Rymanowie-Zdroju i Łądku-Zdroju w okresie wiosennym 1955r. Wiad. Uzdrow. IV, 4, s.33-36.

Muszyna-Zdrój

1. Gurba A. (1966), Pomiary frygorymetryczne w Muszynie-Zdroju. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2, s.111-113.
2. Marzec Z. (1973), Klimat doliny Popradu. Rocznik Sądecki, XIV, s.721-735.
3. Szulc J. (1965), Rola klimatu w rehabilitacji i regeneracji ustroju. Wiad Uzdrow. X, 2/4, s.177-180.
4. Szulc J. (1966), Zagadnienia klimatyczne w planowaniu wypoczynku (Muszyna-Zdrój). Wiad. Uzdrow. XI, 1/2,s.173-175.

Nałęczów-Zdrój

1. Baranowska M. (1967), Meteorologiczne warunki klimatoterapii w Nałęczowie Zdroju. Wiad. Uzdrow. XII, 1, s.109-117.
2. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Nałęczowa. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.246-255.
3. Bogucki J., Dąbrowska A., Sienkiewicz M. (1995), Przebieg wybranych elementów meteorologicznych w Nałęczowie w latach 1961-90. Bal. Pol. XXXVII, 3-4, s.89-95.

4. Kołodziej J., Galant H., Liniewicz K., Sierosławski H. (1991), Charakterystyka klimatu Nałęczowa i okolic. (W:) Współczesne badania topoklimatyczne. Prace Inst. Geogr. U.Wr. S:A, Geogr. Fiz. V, s.315-322.
5. Michna E., Paczos S., Zinkiewicz A. (1975), Stosunki klimatyczne Nałęczowa i okolicy. Probl. Uzdrow. 8 (96), s.5-18.
6. Michna E., Paczos S., Zinkiewicz A. (1976), Z badań nad klimatem lokalnym Nałęczowa. Folia Soc. Scient. Lubl. 18, Geografia 1, s.33-38.
7. Michna E., Paczos S., Zinkiewicz A. (1980), Z badań klimatu lokalnego uzdrowiska Nałęczów. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ, S.II, 28, s.95-104.

Piwniczna-Zdrój

1. Marzec Z. (1973), Klimat doliny Popradu. Rocznik Sądecki XIV, s.721-735.

Polanica-Zdrój

1. Błażejczyk K. (1977), Próba zastosowania taksonomii numerycznej do oceny warunków termiczno-wilgotnościowych uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. II, 4, s.13-25
2. Błażejewska-Jastrzębska B. (1979), Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uzdrowisk Kotliny Kłodzkiej. Probl. Uzdrow. 2 (126), s.119-211.
3. Cieślak I. (1959), Uśłonecznienie Polanicy-Zdroju i Kudowy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.53-66.
4. Gurba A. (1961), O Ochładzaniu katatermometrycznym w miejscowościach uzdrowiskowych Sudetów i Karpat. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.107-110.
5. Kołodziejek M. (1959), Bioklimat Polanicy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.45-53.
6. Kołodziejek M., Zych S. (1959), Charakterystyka stref klimatycznych w obszarze Polanicy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. IV, 1/2, s.46-52.
7. Kozłowska-Szczęśna T., Zawadzka A. (1980), Z badań bioklimatu uzdrowisk sudeckich. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 28, s.73-94.
8. Matuszewski J. (1973), Zagadnienie ochrony środowiska uzdrowiskowego w Polanicy. Bal. Pol. XVIII, 1-3, s.299-306.
9. Stawicka M. (1972), Badania klimatu akustycznego na terenach wybranych uzdrowisk Polski /Kudowa, Polanica, Kołobrzeg, Połczyn Zdrój/. Probl. Uzdrow. 2 (62), s.97-112.

10. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Polanicy. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich. IMGW i Inst. Bal., s. 256-275.
11. Zawadzka A. (1971), Usłonecznienie i zachmurzenie Polanicy-Zdroju. Zesz. Nauk. UŁ. S:II, 43, s.161-176.
12. Zawadzka A. (1975), Warunki anemologiczne w uzdrowisku Polanica-Zdrój. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.75-96.
13. Zawadzka A. (1976), Klimat i bioklimat Polanicy-Zdroju. Probl.Uzdrow. 6/8 (104/106), s.93-190.
14. Zawadzka A. (1979), Niektóre cechy bioklimatu Polanicy-Zdroju. Probl. Uzdrow. 9/10 (143/144), s.31-39.

Polańczyk

1. Krawczyk B. (1981), Warunki bioklimatyczne Polańczyka. Dok. Geogr., IG i PZ PAN, cz. IV, 2, s.85-117.
2. Krawczyk B., Błażejczyk K. (1982), Kształtowanie się warunków termicznych w terenach górskich. Przegl. Geogr. 54, 1/2, s.81-88.

Połczyn-Zdrój

1. Kozłowska-Szczęśna T. (1979), Bioklimat uzdrowiska Połczyn. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. III, 2, s.25-65.
2. Stawicka M. (1972), Badania klimatu akustycznego na terenach wybranych uzdrowisk Polski /Kudowa, Polanica, Kołobrzeg, Połczyn Zdrój/. Probl. Uzdrow. 2 (62), s.97-112.
3. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Połczyna. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.276-291.

Przerzeczyn-Zdrój

Rabka-Zdrój

1. Baranowska M. (1966), Przebieg dobowy upału i parności w wybranych uzdrowiskach Polski. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2, s.105-110.

2. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Rabki. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.292-313.
3. Bartosik J., Baścik J. (1987), Bioklimat Rabki ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczenia powietrza. Biul. Inst. Gosp. Przem. i Komun. 14, 9, s.25-29.
4. Lewińska J. (1989), Strefa ochrony powietrza na przykładzie Rabki-Zdroju. Ochr. Pow. 23, s.121-126.
5. Limanówka D. (1981), Wpływ sytuacji synoptycznych na kształtowanie się komfortu klimatycznego w Rabce. Probl. Uzdrow. 1/4 (159/162), s.85-87.
6. Miczyński J. (1981), Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Rabce. Probl. Uzdrow. 1/4 (159/162), s.121-124.
7. Miczyński J. (1998), Air pollution against the background of gasification and climatic factors (exemplified the situation of Rabka). Zanieczyszczenie powietrza na tle gazyfikacji oraz czynników klimatycznych (na przykładzie Rabki). Acta Univ. Lodz., Folia Geogr. Physica, 3, s.353-360 (wyd.1999).
8. Nurek T. (1981), Ocena bioklimatu na podstawie temperatury radiacyjno-ekwiwalentno-efektywnej. Probl. Uzdrow. 1/4 (159/162), s.81-84.
9. Pilarska-Mycielska H. (1957), Inwersje temperatury na obszarze Rabki, Obidowej i Nowego Targu. Gaz. Obs. PIHM, 9, s.5-9.
10. Szulc J. (1965), Rola klimatu w rehabilitacji i regeneracji ustroju. Wiad. Uzdrow. X, 2/4, s.177-180.
11. Trybowska E. (1963), Klimatologiczne pory roku w Rabce-Zdroju. Przegl. Geofiz. VIII (XVI), 3, s.151-154.
12. Trybowska E., Trybowski C. (1967), Wilgotność powietrza w Rabce. Prace PIHM, 4, 91, s.41-54.
13. Trybowski C. (1935), Usłonecznienie Rabki. Wiad. Met. i Hydr. 16, 4/6, s.60-66.
14. Trybowski C. (1952), Uwagi o zachmurzeniu i usłonecznieniu Rabki. Wierchy 21, s.221-222.
15. Trybowski C. (1952), Studia nad opadami atmosferycznymi w Rabce. Wierchy 21, s.222-223.
16. Trybowski C. (1955), O stosunkach opadowych w Rabce w latach 1934-1952. Wiad. Sł. Hydr. i Met. III, 5, s.57-69.
17. Trybowski C. (1955), Zachmurzenie i usłonecznienie Rabki. Wiad. Sł. Met. i Hydr. V, 1, s.3-15.
18. Trybowski C. (1956), Studia nad wiatrami dolnymi w Rabce. Wierchy 25, s.201-203.
19. Trybowski C. (1957), Wiatry dolne w Rabce. Wiad. Sł. Hydr. i Met. V, 5, s.3-24.

20. Trybowski C. (1957), Zarys klimatu Rabki. Wiad. Uzdrow. II, 2/3, s.27-32.
21. Trybowski C. (1958), Bioklimat Rabki-Zdroju. Przegł. Geofiz. III (XI), 1, s.9-16.
22. Trybowski C. (1959), Wyniki obserwacji nad ochładzaniem w Rabce. Wiad. Sł. Hydr. i Met. VI, 5, s.83-91.
23. Trybowski C. (1963), Częstość występowania poszczególnych wartości średnich dobowych temperatur powietrza w Rabce-Zdroju i ich zmienność z dnia na dzień. Przegł. Geofiz. VIII (XVI), 3,s.155-158.
24. Trybowski C. (1963), Studia nad temperaturą powietrza w Rabce-Zdroju. Wierchy 32, s.244-245.
25. Trybowski C. (1964), Czy Rabka jest wilgotna ?. Wszechświat 10, s.224-226.
26. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowskiej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.

Rymanów-Zdrój

1. Krawczyk B. (1977), Bioklimat uzdrowiska Rymanów. Probl. Uzdrow., 9 (119), s.29-60.
2. Krawczyk B. (1987), Związek między strukturą bilansu cieplnego ciała człowieka a wielkością ochładzającą powietrza. Przegł. Geofiz. XXXII, 2, s.181-188.
3. Liman S. (1957), Badania mikroklimatyczne w Rymanowie-Zdroju. Wiad. Uzdrow. II, 4, s.56-65.
4. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Rymanowa. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.314-327.
5. Wójtowicz W. (1959), Promieniowanie słoneczne w Rymanowie-Zdroju i Łądku-Zdroju w okresie wiosennym 1955 roku. Wiad. Uzdrow. IV, 4, s.33-36.
6. Wójtowicz W. (1963), Usłonecznienie w Rymanowie-Zdroju, Wiad. Uzdrow. VIII, 3/4, s.277-281.

Solec-Zdrój

Sopot

1. Eliasiewicz W. (1948), Rola Sopotu jako uzdrowiska w świetle klimatoterpii morskiej. Gaz, Woda i Techn. Sanit. 7/8, s.229-231.
2. Gorczyński W. (1951), O insolacji Gdańska, Sopotu i Gdyni w porównaniu z Warszawą. Studia Soc. Scien. Toruniensis, S:A, II, 4, 28s.

3. Leśko R. (1976), Zmienność temperatury powietrza na polskim wybrzeżu Bałtyku w latach 1956-1965. AWF w Poznaniu, S: Monografie, 58, cz. I, s.123-133.
4. Łomniewski K. (1978), Warunki naturalne uzdrowiska morskiego Sopot. Rocznik Sopocki, s.7-31.
5. Nurek T. (1983), Charakterystyczne cechy klimatu Sopotu. Rocznik Sopocki, 1980/1981, s.11-18.
6. Taranowska S. (1963), Sezon kuracyjny i kąpieliskowy w Sopocie. Wiad. Uzdrow. VIII, 1/2, s.59-66.
7. Woś A. (1978), Struktura sezonowa klimatu Świnoujścia i Sopotu w świetle postulatów klimatologii kompleksowej. Bad. Fizjogr. nad Polską Zach., S:A, Geogr. Fiz. 31, Poznań, s.191-214.

Swoszowice

1. Lewińska J., Wodzeń M. (1989), Zanieczyszczenie powietrza uzdrowisk aglomeracji krakowskiej. Probl. Uzdrow. 1/2 (255/256), s.113-123.

Szczawnica-Zdrój

1. Gurba A. (1961), O ochładzaniu katatermometrycznym w miejscowościach uzdrowskich Sudetów i Karpat. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.107-110.
2. Kaczorowska Z. (1961), Klimat lokalny uzdrowisk Iwonicz, Żegiestów, Szczawnica (na podstawie badań mikroklimatycznych). Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.81-89.
3. Kłysik K. (1973), Wstępne wyniki badań nad klimatem Szczawnicy. Probl. Uzdrow. 5(71), s.47-59.
4. Liman S. (1962), Przyczynek do zapylenia powietrza w Szczawnicy-Zdroju. Wiad. Uzdrow. VII, 4, s.21-29.
5. Olechnowicz-Bobrowska B. (1967), Wstępna charakterystyka stosunków termicznych i wilgotnościowych w Szczawnicy-Zdroju. Probl. Zagospod. Ziem Górskich, 3(16), KZZG PAN, s.231-243.
6. Puskarew A. (1966), Klimat oraz tereny zielone Szczawnicy. Probl. Uzdrow. 3 (30), s.205-207.
7. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Szczawnicy. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.326-347.

8. Zych S., Kłysik K. (1974), Klimat i bioklimat Szczawnicy (ze szczególnym uwzględnieniem zróżnicowania przestrzennego). Probl. Uzdrow. 5/6 (83/84), s.87-186.

Szczawno-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Szczawna. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.348-369.
2. Grzędziński E., Kozłowska-Szczęśna T. (1983), Die Behandlung mit den radioaktiven Wassern in polnischen Kurorten. Terme di Merano (Italy), Natural Radioactivity and Termal Waters. Proc. of Meran Int. Congr. s.122-126.
3. Schmuck A. (1948), Klimat Regionu Wałbrzyskiego. Prace Wrocł. Tow. Nauk. S:B, 11, Acta Met. et Clim. U.Wr., 48s.
4. Tyczka S. (1961), Zadymienie Szczawna-Zdroju a stosunki anemometryczne. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.147-154.
5. Wójcik J. (1997), Wpływ wałbrzyskiego przemysłu na stan zanieczyszczenia i zatrucia powietrza atmosferycznego w Jedlinie i Szczawnie Zdroju. Bad. Fizj. nad Polską Zach. S: A, Geogr. Fiz. 48, Poznań, s.149-157.

Świeradów-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Świeradowa. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich. IMGW, IB, s.370-379.
2. Błażejczyk K. (1975), Warunki wietrzne w wybranych uzdrowiskach sudeckich. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. I, 3-4, s.49-75.
3. Błażejczyk K. (1975), Wyznaczanie stopnia przewietrzania dolin. Przegl. Geogr. 47, 1, s.154-161.
4. Grzędziński E., Kozłowska-Szczęśna T. (1983), Die Behandlung mit den radioaktiven Wassern in polnischen Kurorten. Terme di Merano (Italy), Natural Radioactivity and Termal Waters. Proc. of Meran Int. Congr. s.122-126.
5. Kluge M., Kozłowska-Szczęśna T. (1974), Warunki bioklimatyczne jako podstawa oceny środowiska miejscowości uzdrowiskowo-wypoczynkowych w Sudetach. (W:) Wykorzystanie i ochrona środowiska ziem południowo-zachodnich Polski. PAN Oddz. we Wrocławiu, Kom. Nauk o Ziemi, s.274-290.
6. Kozłowska-Szczęśna T. (1976), Bioklimat uzdrowiska Gór Izerskich Świeradów-Czerniawa. Probl. Uzdrow., 6-8 (104-106), s.51-91.

Świnoujście

1. Baranowska M., Boniecka-Żółcik H., Góra T., Gurba A., Tyczka S. (1969), Bioklimat uzdrowisk nadmorskich. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.11-23.
2. Bieńka S., Górniok T., Michalak R. (1969), Zaganienie hałasu w uzdrowiskach – doniesienie ze Świnoujścia. Bal. Pol. XIV, 1-2, s.125-134.
3. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Świnoujścia. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW, IB, s.380-393
4. Chabior M., Girjatowicz J.P. (1997), Warunki kąpieliskowe u polskiego wybrzeża Bałtyku. Czasop. Geogr. 68, 1, s.25-37.
5. Dubaniewicz H. (1974), Wstępne wyniki badań nad bioklimatycznym zróżnicowaniem uzdrowiska Świnoujście. Bal. Pol. XIX, 1, s.173-185.
6. Dubaniewicz H. (1974), Bioklimatyczne podstawy zagospodarowania przestrzennego zachodniej części polskiego wybrzeża Bałtyku. Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 63, s.115-126.
7. Dubaniewicz H. (1975), Z zagadnień anemologicznych Świnoujścia. Probl. Uzdrow. 1/2 (89/90), s.195-199.
8. Dubaniewicz H. (1980), Strefy bioklimatyczne nadmorskiego pasa rekreacyjnego. AWF w Poznaniu, S: Monografie, 129, s.255-264.
9. Dubaniewicz H. (1984), Wskazania klimatoterapii dla potrzeb lecznictwa w Świnoujściu i Dziwnowie. Probl. Uzdrow. 1/2 (195/196), s.74-83.
10. Kaszubski R. (1969), Wpływ klimatu morskiego na ustrój zdrowego i chorego człowieka a klimat lokalny uzdrowiska Świnoujście. Probl. Uzdrow. 4 (46), s.128-155.
11. Leśko R. (1976), Warunki aeroterapii w sezonie kąpielowym na polskim wybrzeżu Bałtyku, AWF w Poznaniu, S: Monografie, 58, cz. I, s.111-121.
12. Liman S. (1967), Klimat odczuwalny sezonu letniego uzdrowisk nadmorskich – określony w oparciu o wartości temperatury efektywnej. Wiad. Uzdrow. XII, 2, s.269-276.
13. Liman S. (1969), Warunki klimatu odczuwalnego sezonu kąpieliskowego wybranych miejscowości nadbałtyckich. Bal. Pol. XIV, 1-2, s.185-190.
14. Mączyński B., Kaszubski M. (1972), Zróżnicowanie natężenia termicznych bodźców atmosferycznych w lecie a prowadzenie leczenia klimatycznego w Świnoujściu. Bal. Pol. XVII,1,2, s.101-106.
15. Prawdzic K., Koźmiński Cz. (1969), Prawdopodobieństwo występowania okresów bezopadowych i serii dni dżdżystych oraz średnia liczba dni pogodnych i gorących w poszczególnych miesiącach sezonu wczasowego w strefie pobraża bałtyckiego. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.47-54.

16. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowiskowej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.
17. Woś A. (1978), Struktura sezonowa klimatu Świnoujścia i Sopotu w świetle postulatów klimatologii kompleksowej. Bad. Fizj. nad Polską Zach., S:A, Geogr. Fiz. 31, Poznań, s.191-214.

Ustka

1. Boniecka-Żółcik H. (1957), O wartościach wielkości ochładzania na polskim wybrzeżu. Przegl. Geofiz. II (X), 4, s.242-248.
2. Chabior M., Girjatowicz J.P. (1997), Warunki kąpieliskowe u polskiego wybrzeża Bałtyku. Czasop.Geogr. 68, 1, s.25-37.
3. Girjatowicz J.P., Chabior M. (1991), Termiczno-solarne warunki okresu kąpieliskowego w Ustce. Mat. z 40 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG Gdańsk, UG. s.60-61.
4. Kozłowska-Szczęśna T. (1981), Bioklimat Ustki – uzdrowiska w rozwoju. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. IV, 2, s.85-117.
5. Kuczmarzka L. (1969), Usłonecznienie polskiego wybrzeża Bałtyku. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.33-45.
6. Kwiecień K. (1969), Charakterystyczne stany pogody w sezonie kąpielowym w Ustce i Kołobrzegu. Baln. Pol. XIV, 1-2, s.197-208.
7. Leśko R. (1969), Zmienność temperatury powietrza i wody powierzchniowej w sezonie kąpieliskowym na polskim wybrzeżu Bałtyku. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.143-149.
8. Leśko R. (1976), Warunki aeroterapii w sezonie kąpielowym na polskim wybrzeżu Bałtyku. AWF w Poznaniu, S:Monografie, 68, cz. I, s.111-121.
9. Leśko R. (1976), Zmienność temperatury powietrza na polskim wybrzeżu Bałtyku w latach 1956-1965. AWF w Poznaniu, S:Monografie, 58, cz. I, s.123-133.
10. Prawdzic K., Koźmiński Cz. (1969), Prawdopodobieństwo występowania okresów bezopadowych i serii dni dżdżystych oraz średnia liczba dni pogodnych i gorących w poszczególnych miesiącach sezonu wczasowego w strefie pobraża bałtyckiego. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.47-54.
11. Szwichenberg A. (1983), Warunki bioklimatyczne w nadmorskiej strefie rekreacyjnej województwa koszalińskiego. Koszalińskie Studia i Mat. 1, s.127-145, (wyd.1985).
12. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowiskowej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.
13. Wierzbiński Z., Bartkowski Z. (1975), Przebieg dobowy prędkości wiatru w Katowicach, Ustce i Warszawie. Mat. Bad. IMGW, S.Meteorologia 6, 40s.

14. Woś A. (1967), Typy pogody lokalnej występujące w Ustce. Bad. Fizj. nad Polską Zach. S:A, Geogr. Fiz. 19, Poznań, s.221-231.

Ustroń

1. Kępski J. (1958), Wytyczne służby zdrowia do programu użytkowego dotyczącego regionalnego uzdowiska Ustroń-Wisła (Klimat – Zakł. Klim. IG PAN), Biul. Sł. Sanit. woj. katowickiego 6, s.79-112.
2. Kozłowska-Szczęśna T., Krawczyk B., Błażejczyk K. (1983), Warunki bioklimatyczne południowego obrzeża Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Prace Nauk. UŚ, 631, Geografia 7, s.7-67.
3. Skrzypski J., Tyczka S. (1978), Projekt zagospodarowania przestrzennego dzielnicy uzdrowskiej w urzędzenia do klimatoterapii na przykładzie Ustronia. Probl. Uzdrow. 10/12 (132/134) s.99-102.

Wapienne

Wieniec-Zdrój

1. Tarajkowska M. (1982), Klimat. (W:) Województwo wrocławskie. T.Olszewski /red./ Łódź-Wrocław, s.51-57.
2. Tyczka S., Góra T. (1978), Bioklimat Wieńca-Zdroju. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.394-409.

Wysowa

1. Góra T. (1977), Klimat Wysowej. Probl. Uzdrow. 8 (118), s.15-36.

Żegiestów-Zdrój

1. Baranowska M., Gurba A., Boniecka-Żółcik H. (1978), Bioklimat Żegiestowa. (W:) Bioklimat uzdrowisk polskich, IMGW i Inst. Bal., s.410-423.
2. Bartnicki L., Wierzbicki Z. (1958), Zarys klimatu kotliny Sądeckiej i Krynicy. Wiad. Sł. Hydr. i Met. 6, 3, s.3-26.
3. Kaczorowska Z. (1961), Klimat lokalny uzdrowisk Iwonicz, Żegiestów, Szczawnica (na podstawie badań mikroklimatycznych). Wiad. Uzdrow. VI, 1/2, s.81-89.

4. Marzec Z. (1973), Klimat doliny Popradu. Rocznik Sądecki XIV, s.721-735.
5. Nurek T. (1981), Ocena bioklimatu na podstawie temperatury radiacyjno-ekwiwalentno-efektywnej. Probl. Uzdrow. 1/4 (159/162), s.81-84.
6. Nurek T. (1983), Ocena bioklimatu Żegiestowa-Zdroju na podstawie radiacyjno-ekwiwalentno-efektywnych temperatur. Acta Univ. Lodz., Folia Geogr. 2, s.137-147.
7. Reszka-Nurek T. (1973), Uwagi dotyczące przestrzennego zagospodarowania Łopaty Polskiej w Żegiestowie-Zdroju. Probl. Uzdrow. 11/12 (77/78), s.263-269.
8. Reszka-Nurek T. (1979), Klimat i bioklimat Żegiestowa-Zdroju. Probl. Uzdrow. 11 (145), s.59-150.

B. Miejscowości występujące o status uzdrowiska

Gołdap

Supraśl

1. Błażejczyk K., Kozłowska-Szczęsna T., Krawczyk B. (1995), Warunki bioklimatyczne Supraśla jako podstawa zagospodarowania przestrzennego. Bal. Pol. XXXVII, 3-4, s.108-114.
2. Kozłowska-Szczęsna T., Krawczyk B., Błażejczyk K., (1995), Warunki bioklimatyczne Supraśla. Zeszyty IG i PZ PAN nr 33, 68s.

C. Miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe

Bolków

1. Kozłowska-Szczęsna T., (1978), Warunki bioklimatyczne Bolkowa. Probl. Uzdrow., 5 (127), s.175-197.

Czarna Górna

1. Krawczyk B. (1980), Warunki bioklimatyczne projektowanego uzdrowiska Czarna. Probl. Uzdrow., 6 (152), s.105-128.

Dziwnówek

Dźwirzyno

1. Błażejczyk K. (1980), Zróżnicowanie bioklimatyczne Dźwirzyno. Probl. Uzdrow , 11/12 (157/158), s.29-61.
2. Błażejczyk K. (1984), Bioklimatyczna klasyfikacja klimatów lokalnych z zastosowaniem do badań uzdrowisk. Czasop. Geogr. 55, 4, s. 491-505.
3. Błażejczyk K. (1984), Podstawy bioklimatycznego kartowania uzdrowisk. Probl. Uzdrow. 1/2 (195/196), s.128-136.
4. Błażejczyk K., Lipska A. (1980), Warunki akustyczne na terenie Dźwirzyno. Probl. Uzdrow., 9 (155), s.101-108.
5. Krawczyk B. (1984), Struktura bilansu cieplnego ciała człowieka na wybrzeżu Bałtyku. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, cz. V, 1-2, s.103-115.
6. Krawczyk B. (1984), The structure of the heat balance of the human body at the Polish coast of the Baltic Sea. Zeitschrift fur Meteorologie 34, 3, s.175-183.
7. Krawczyk B. (1984), Wpływ warunków topoklimatycznych wybrzeża Bałtyku na odczuwalność ciepłą organizmu człowieka. Probl. Uzdrow. 1/2 (195/196), s.84-92.

Jastarnia i Jurata

1. Gorczyński W. (1939), Usłonecznienie na wybrzeżu polskim według danych heliograficznych w Gdyni (wraz z Gdańskiem) oraz na Półwyspie Helskim. Spraw. Tow. Nauk., Warsz. Wydz. III, 32.
2. Gorczyński W. (1948-1951), Wartości czasu trwania usłonecznienia na wybrzeżach polskich Bałtyku. Kosmos, S:A, 66, I-III, s.231-243.
3. Kuczmarska L. (1969), Usłonecznienie polskiego wybrzeża Bałtyku. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.33-45.
4. Lechowicz- Kwiecień K. (1958), O klimacie półwyspu Hel. Wiad. Sł. Hydr. i Met. VI, 4, s.3-50.
5. Leśko R. (1976), Warunki aeroterapii w sezonie kąpielowym na polskim wybrzeżu Bałtyku. AWF w Poznaniu, S:Monografie, 68, cz. I, s.111-121.
6. Leśko R. (1976), Zmienność temperatury powietrza na polskim wybrzeżu Bałtyku w latach 1956-1965. AWF w Poznaniu, S:Monografie, 58, cz. I, s.123-133.

7. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowiskowej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.

Komańcza

1. Krawczyk B. (1980), Warunki bioklimatyczne Komańczy (ze szczególnym uwzględnieniem doliny Barbarki). Probl. Uzdrow., 9 (155), s.77-99.
2. Nowosad M. (1980/1981), Sezony narciarskie w Komańczy (1960/61-1974/75). Ann. UMCS, S.B, 35/36, 10, s.161-173.
3. Nowosad M. (1982), Charakterystyka typów klimatyczno-śniegowych w Komańczy dla potrzeb narciarstwa i saneczkarstwa. Biul. Lub. Tow. Nauk. Geografia, 24, 1-2, s.45-50.
4. Nowosad M. (1982), Próba wydzielenia typów klimatyczno-śniegowych dla potrzeb narciarstwa i saneczkarstwa na przykładzie Komańczy. Biul. Lub. Tow. Nauk. Geografia 24, 1-2, s.51-58.

Koszuty

Kowary

1. Kozłowska-Szczęśna T. (1978), Warunki bioklimatyczne Kowar. Probl. Uzdrow., 5 (127), s.199-223.
2. Posmyk S. (1981), Charakterystyka Kowar jako uzdrowiska ze szczególnym uwzględnieniem problemu hałasu. Probl. Uzdrow. 9/12 (167/170), s.111-118.

Krynica Morska

1. Marciniak K. (1974), Zastosowanie temperatur radiacyjno-efektywnych do oceny warunków bioklimatycznych Krynicy Morskiej. Zesz. Nauk. UŁ. S.II, 63, s.11-21
2. Marciniak K. (1975), Indywidualność bioklimatyczna i zróżnicowanie klimatyczne Krynicy Morskiej. Probl. Uzdrow. 1/2 (89/90), s.189-193.
3. Marciniak K. (1979), Temperatura frygorygraficzna jako wskaźnik warunków termicznych odczuwalnych. Bal. Pol. XXIV, 3-4, s.611-625.
4. Prawdzic K., Koźmiński Cz. (1969), Prawdopodobieństwo występowania okresów bezopadowych i serii dni dżdżystych oraz średnia liczba dni pogodnych i gorących w poszczególnych miesiącach sezonu wczasowego w strefie północno-bałtyckiego. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.47-54.

5. Tyczka S. (1957), Charakterystyka sezonu kąpielowego nad polskim Bałtykiem. Przeg. Geofiz.. II, 4, s.233-242.
6. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowskiej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.

Lipa

1. Kożuchowski K. (1980), Klimat i bioklimat projektowanego uzdrowiska w Lipie (województwo tarnobrzeskie). Probl. Uzdrow. 5 (151), s.27-56.

Łagów

1. Brodniewicz A., Góra T. (1976), Wyniki pomiarów natężenia promieniowania słonecznego w Łagowie Lubuskim. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk., s.61-75.
2. Brodniewicz A., Góra T. (1976), Usłonecznienie w Łagowie Lubuskim. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk., s.77-84.
3. Brodniewicz A., Kubinyi-Kolińska R. (1976), Wyniki wstępnych badań nad aerozolem pyłowym w Łagowie Lubuskim. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk., s.273-278.
4. Brodniewicz A., Liman S. (1976), Przyczynek do badań nad ochładzaniem bioklimatycznym (katatermometrycznym) w Łagowie Lubuskim. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk.,s.107-118.
5. Brodniewicz A., Liman S., Gasińska-Stelmach H., Wójtowicz W. (1976), Charakterystyka niektórych cech klimatu lokalnego Łagowa Lubuskiego na podstawie wyników badań anemometrycznych. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk., s.85-90.
6. Góra T., Brodniewicz A. (1976), Opady atmosferyczne w Łagowie na tle warunków środkowej części Ziemi Lubuskiej. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk., s.91-105.
7. Kłysik K. (1979), Zaganienia lecznictwa klimatycznego w Łagowie Lubuskim. Probl. Uzdrow. 9/10 (143/144), s.57-62.
8. Kłysik K. (1980), Klimatyczne i bioklimatyczne warunki okolic Łagowa Lubuskiego. Probl. Uzdrow. 1 (147), s.87-167.
9. Tyczka S. (1968), Zmienność jonizacji powietrza atmosferycznego (na podstawie wyników obserwacji w Inowrocławiu oraz Łagowie Lubuskim i Poznaniu). Przeg. Geofiz. XIII, 2, s.123-141.
10. Tyczka S. (1976), Wyniki badań jonizacji powietrza atmosferycznego w Łagowie Lubuskim (na podstawie pomiarów w Łagowie Lubuskim w porównaniu z danymi dla Inowrocławia i Poznania). (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk. s.119-175.

11. Zych S. (1976), Biometeorologiczne podstawy rozwoju Łagowa. (W:) Łagów Lubuski, Lub. Tow. Nauk. s.193-202.

Łeba

1. Błażejczyk K. (1980), Bioklimat Łeby. Probl. Uzdrow., 7 (153), s.69-97.
2. Miedzińska M. (1991), Charakterystyka wielkości ochładzającej powietrza w profilu Mierzei Łebskiej w okresie letnim 1988. Bad. Fizjogr. nad Pol. Zach. S:A, Geogr. Fiz. 42, Poznań, s.191-204.
3. Prawdzic K., Koźmiński Cz. (1969), Prawdopodobieństwo występowania okresów bezopadowych i serii dni dżdżystych oraz średnia liczba dni pogodnych i gorących w poszczególnych miesiącach sezonu wczasowego w strefie półwyspu bałtyckiego. Bal. Pol. XIV, 1,2, s.47-54.
4. Tyczka S. (1964), Pogoda parna w ocenie klimatologii uzdrowiskowej. Wiad. Uzdrow. IX, 1, s.60-63.

Łukęcin

1. Dubaniewicz H. (1974), Bioklimatyczne podstawy zagospodarowania przestrzennego zachodniej części polskiego wybrzeża Bałtyku. Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 63, s.115-126.

Magnuszew

Międzywodzie

Rabe

1. Krawczyk B. (1981), Rabe – uzdrowisko przyszłości. Wstępna ocena warunków bioklimatycznych. Probl. Uzdrow., 5/6 (163/164), s.41-63.

Rogóżno

1. Kłysik K., Zawadzka A., Gajda-Pijanowska I., Niedźwiecki M. (1995), Cechy klimatu Celestynowa-Rogóżna – projektowanego uzdrowiska w okolicach Łodzi. (W:) XV Ogólnopolski Zjazd Balneolog. Ustroń, s.43-44.
2. Zawadzka A. (1986), Lokalne właściwości bioklimatu Rogóżna. Acta Univ. Lodz., Zesz. Nauk. UŁ. Folia Geogr. 7, s.183-207.

Trzebnica

Wieliczka

1. Lewińska J., Wodzeń M. (1989), Zanieczyszczenie powietrza uzdrowisk aglomeracji krakowskiej. Probl. Uzdrow. 1/2 (255/256), s.113-123.

Złockie

1. Błażejczyk K. (1982), Zróżnicowanie bioklimatyczne Złockiego na tle ogólnych cech klimatu regionu. Probl. Uzdrow., 1/6 (171/176), s.47-69.
2. Błażejczyk K. (1984), Bioklimatyczna klasyfikacja klimatów lokalnych z zastosowaniem do badań uzdrowisk. Czasop. Geogr. 55, 4, s.491-505.
3. Krawczyk B., Błażejczyk K. (1982), Kształtowanie się warunków termicznych w terenach górskich. Przegl. Geogr. 54, 1/2, s.81-88.

LITERATURA

- Atlas Środowiska Geograficznego Polski (1994), IG i PZ PAN, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A.Gregorczyk, Warszawa.
- Atlas Rzeczypospolitej Polskiej (1993-1997), IG i PZ PAN, Wyd. Główny Geodeta Kraju, Warszawa.
- Balińska G. (1991), Uzdrowiska dolnośląskie. Wyd. P.Wr. Wrocław.
- Baranowska M. (1966), Przebieg dobowy upału i parności w wybranych uzdrowiskach Polski. Wiad. Uzdrow. XI,1/2.
- Baranowska M. (1969), Bioklimat uzdrowisk nadmorskich. Bal. Pol. XIV, 1,2.
- Baranowska M., Boniecka-Żółcik, H. Gurba A. (1975), Charakterystyka bioklimatyczna uzdrowisk dla potrzeb wypoczynku i turystyki. Wiad. Met. i Gospod. Wod. II (XXIII), 1.
- Baranowska M., Gurba A., Stążka I. (1969), Sezon komfortu klimatycznego polskiego wybrzeża Bałtyku na podstawie kompleksowych wskaźników bioklimatycznych. Bal. Pol. XIV, 1,2.
- Bestyńska B., Tyczka S., Góra T. (1979), Miejscowości potencjalnie uzdrowiskowe w planie perspektywicznego rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce. Probl.Uzdrow. 9/10 (143/144).
- Błażejczyk K. (1980), Przydatność pogody dla potrzeb rekreacji, turystyki pieszej i klimatoterapii uzdrowiskowej. AWF w Poznaniu S: Monografie 129.
- Błażejczyk K. (1981), Bioklimatyczna klasyfikacja pogody. Probl. Uzdrow. 1/4 (159/162).
- Błażejczyk K. (1983), Bioklimatyczna ocena i typologia uzdrowisk Polski. Dok. Geogr.IGiPZ PAN, 3.
- Błażejczyk K. (1984), Podstawy bioklimatycznego kartowania uzdrowisk, Probl. Uzdrow. 1/2 (195/196).
- Błażejczyk K. (1985a), Klimatoterapia w uzdrowiskach polskich. Studia Ośr. Dok. Geogr. Fizjogr. XIII.
- Błażejczyk K. (1985b), Analiza stosunków opadowych w Polsce z punktu widzenia rekreacji i klimatoterapii. Przegl. Geogr. 57, 1-2.
- Bogucki J. (1994), Dobowa zmienność kierunku wiatru na Mierzei Łebskiej. Bad. Fizjogr. Nad Polską Zach. XLV (45), S:A, Pozn. Tow. Przyj. Nauk, Poznań.
- Boniecka-Żółcik H. (1960), Wyniki pomiarów ochładzania katatermometrycznego na wybrzeżu polskim Morza Bałtyckiego. Wiad. Sł. Hydr. i Met. VII, 4, s.1-12.
- Chelchowski W. (1955), Anomalie opadowe 1891-1930 w polskich uzdrowiskach, miejscowościach klimatycznych, wczasowiskach i punktach turystycznych. Przegl. Met. i Hydr. VIII, 2.
- Chelchowski W. (1963), Dni letnie i parne w polskich ośrodkach uzdrowiskowych i wypoczynkowych w latach 1951-1960. Wiad. Uzdrow. VIII, 1/2.

- Chełchowski W. (1965), Rozkład dni parynych w Polsce w latach 1951-1960. Prace PIHM, 86.
- Dobrzyńska T., Tyczka S. (1977), Bibliografia uzdrowisk polskich. Probl.Uzdrow. 1/2 (111/112).
- Dobrzyńska T., Tyczka S. (1982), Bibliografia uzdrowisk polskich, lata 1971-1980. Inst. Bal. (maszynopis).
- Dubaniewicz H. (1966), Zagadnienie planowania przestrzennego w uzdrowisku na przykładzie Otwocka. Wiad. Uzdrow. XI, 1/2.
- Dubaniewicz H. (1974), Bioklimatyczne podstawy zagospodarowania przestrzennego zachodniej części polskiego wybrzeża Bałtyku. Zesz. Nauk. UŁ, S:II, 63.
- Dudziński T. (1972), Warunki i kierunki rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego oraz wypoczynku w województwie rzeszowskim. Probl. Uzdrow. 6 (66).
- Dzierżyński M. (1958), O zapomnianych uzdrowiskach północnej Polski. Wiad. Uzdrow. III, 3.
- Dziewulska J. (1958), Położenie geograficzno-fizyczne i środowisko naturalne Trzcieńska-Zdroju. (W:) Trzcieńsko-Zdrój. Gokum. Geogr. IGIPZ PAN, 2.
- Falkiewicz A., Starzewska M. (1975), Uzdrowiska dolnośląskie i ich okolice. Balneologia-Historia-Przyroda-Sztuka. Zakł. Nar. Im. Ossolińskich, Wrocław.
- Galczak W., Grzelakowa B., Jaśniewicz W., Leski J., Łopuszański W., Potocki I., Rehhinder H., Sławiński A., Szewczyk P., Wysocka E. (1973), Uzdrowiska polskie. Zjednoczenie „Uzdrowiska Polskie”, Informator, Warszawa.
- Galczak W., Góra T., Jaśniewicz W., Wysocka E. (1972), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzania lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa rzeszowskiego. Probl. Uzdrow. 4 (64).
- Gądzikiewicz W. (1959), Ruch powietrza (wiatr) i temperatura efektywna efektywna w uzdrowiskach i ośrodkach wczasowych w Polsce. Wiad. Uzdrow.IV, 1/2.
- Góra T., Jerzak I. (1977), Wytyczne programowe i przestrzenne do wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego w województwie opolskim. Probl. Uzdrow. 5/6 (115/116).
- Góra T., Jerzak I., Płochniewski Z. (1977), Wytyczne programowe i przestrzenne rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w województwie bielskim. Probl. Uzdrow. 8 (118).
- Gregorczyk M., Leśko R. (1969), Temperatry radiacyjne i radiacyjno-efektywne w sezonie kąpieliskowym nad polskim Bałtykiem. Bal. Pol. XIV, 1,2.
- Gurba A. (1961), O ochładzaniu katatermometrycznym w miejscowościach uzdrowiskowych Sudetów i Karpat. Wiad. Uzdrow. VI, 1/2.
- Humięcki L. (1972), Problemy planowania i zagospodarowania przestrzennego uzdrowisk w województwie rzeszowskim. Probl. Uzdrow. 6 (66).
- Jahnota K. (1970), Krzeszowice – dawne uzdrowisko ziemi krakowskiej. Probl. Uzdrow. 3(51).

- Jankowiak J. (1953), Łaziebnictwo i zdrojownictwo na ziemiach słowiańskich. Bal. Pol. IV.
- Jankowiak J., Parczewski W. red. (1978), Bioklimat uzdrowisk polskich. Opracowanie zbiorowe. IMGW, Inst. Bal. S: Monografie i Atlasy, Warszawa.
- Jaśniewicz W. (1972), Położenie geograficzne uzdrowisk dolnośląskich na tle warunków klimatycznych regionu. Probl. Uzdrow. 4 (64).
- Jaśniewicz W. (1973), Środowisko geograficzne uzdrowisk szczecińskiego regionu nadmorskiego. Probl. Uzdrow. 4 (70).
- Jaśniewicz W., Wysocka E. (1967), Wstępna koncepcja pasma uzdrowiskowo-wypoczynkowo-turystycznego w regionie doliny Raby. Probl. Uzdrow. 3 (35).
- Jaśniewicz W., Zych S. (1968), Wstępne studium klimatyczne obszarów górskich woj. rzeszowskiego dla potrzeb „odnowy sił człowieka” ze szczególnym uwzględnieniem wybranych środowisk geograficznych i ewentualnych zmian klimatycznych na obszarach sąsiadujących ze stopniami w Solinie i Myczkowcach. Probl. Uzdrow. 1 (38) cz. II.
- Kajoch A. /red./ (1990), Atlas uzdrowisk polskich. PPWK im E. Romera, Oddział Wrocław.
- Kluge M., Kozłowska-Szczęśna T. (1974), Warunki bioklimatyczne jako podstawa oceny środowiska miejscowości uzdrowiskowo -wypoczynkowych w Sudetach. (W:) Wykorzystanie i ochrona środowiska ziem południowo-zachodnich Polski. PAN Oddz. we Wrocławiu, Kom. Nauk o Ziemi.
- Kochański W. (1970), Walory lecznicze i funkcja uzdrowiska Łądek Zdrój. Probl. Uzdrow. 6 (54).
- Kochański J.W. (1999), Działalność balneologicznych towarzystw naukowych w Polsce w latach 1858-1998. Bal. Pol. XLI, 1-2.
- Kolago C. (1952), Zapomniane uzdrowiska (cz. I). Bal. Pol. III.
- Kolago C. (1954), Zapomniane uzdrowiska (cz. II). Bal. Pol. V.
- Kolendowicz L. (1991), Liczba dni z burzą na Pomorzu Zachodnim w dwudziestopięcioleciu 1956-1980. Bad. Fizjogr.nad Polską Zach. S: A, Geogr. Fiz. 42, Poznań.
- Komendziński H. (1966), Obszary najkorzystniejsze dla celów uzdrowiskowo-wczasowych w rejonie Górnej Olzy. Wiad. Urdrow. XI, 1/2.
- Kopacz M. (1970), Ocena warunków klimatoterapii w uzdrowisku na przykładzie Otwocka. Prace i Studia IG UW, 5.
- Kopacz-Lembowicz M. (1978), Bioklimat uzdrowisk o profilu kardiologicznym. Prace i Studia IG UW, 25, Klimatologia 10.
- Korc L. (1975), Zapomniane źródła Śląska Opolskiego. Probl. Uzdrow. 5 (93).
- Korczyńska M. (1997), Lecznictwo uzdrowiskowe w Szczawnie- Zdroju. Bal. Pol., XXXIX, 1-2.

- Korczyński L. (1929), Szkic rozwoju zdrojownictwa i uzdrowisk. Dziesięciolecie Polski Odrodzonej, Kraków.
- Kowalenko H. (1959), Uzdrowiska i stacje klimatyczne pod koniec XIX w. w Królestwie Kongresowym. Wiad. Uzdrow. IV, 3.
- Kowalenko H. (1962), Z przeszłości polskiej balneologii. Wiad. Uzdrow. VII, 3.
- Kowalenko H. (1964), Erazm Sixtus polski balneolog na tle epoki Odrodzenia. Wiad. Uzdrow. IX, 2/3.
- Kowalenko H. (1968), Czynniki kształtujące lecznictwo uzdrowiskowe w dawnych wiekach. Bal. Pol. XIII, 1.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1980), Warunki bioklimatyczne Tylicza. Probl.Uzdrow. 6(152).
- Kozłowska-Szczęśna T. (1984a), Bioklimat polskich uzdrowisk jako podstawowa cecha ich warunków środowiskowych. Dok. Geogr. IG i PZ PAN, 1-2.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1984b), Les conditions bioclimatiques en tant que base d'évaluation du milieu géographique des stations de cure polonaises. Geogr. Polon. 49.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1987), Wykorzystanie zasobów klimatycznych w górach dla celów lecznictwa i wypoczynku w Polsce. Probl. Zagospod. Ziem Górskich, PAN, KPZK, 28.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1990), Antropogeniczne zmiany klimatu Jastrzębia-Zdroju. Probl.Uzdrow., 5-6 (267-268).
- Kozłowska-Szczęśna T. (1995), Zakład Klimatologii Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w latach 1954-1994). Przegl. Geogr. 67, 3-4.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1997), Zasoby lecznicze uzdrowisk w Polsce. Bal. Pol. XXXIX, 1-2.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1999a), Bioklimat polskich uzdrowisk. Uzdrowiska Polskie, Informator Wyd. V. Izba Gospod."Uzdrowiska Polskie", Warszawa.
- Kozłowska-Szczęśna T. (1999b), Wykorzystanie zasobów środowiska geograficznego wschodniego pogranicza Polski dla lecznictwa i turystyki. (W:) Wschodnia strefa aktywności gospodarczej R. Horodeński, M. Rościszewski /red./, WSE Białystok.
- Kozłowska-Szczęśna T., Grzędziński E. (1983), Rola uzdrowisk polskich w leczeniu geriatrycznym. Probl.Uzdrow. 1/2 (183/184).
- Kozłowska-Szczęśna T., Krawczyk B., Błażejczyk K. (1983a), Warunki bioklimatyczne południowego obrzeża Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Prace Nauk, UŚ, 631, Geographia 7, Katowice.
- Kozłowska-Szczęśna T., Krawczyk B., Błażejczyk K. (1983b), Bioklimatičeskie uslovija polskich karpatskich kurortov. Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr. 57, Prac Inst.Geogr. 79, Kraków.
- Kruczek Z., Weseli A. (1987), Uzdrowiska karpackie. Informator dla kuracjuszy i turystów. Kraj. Ag. Wyd. w Krakowie.

- Kuczmarzka L., Paszyński J. (1966), Całkowite promieniowanie słoneczne w niektórych uzdrowiskach i miejscowościach wycieczkowych w Polsce. *Wiad. Uzdrow.* XI,1/2.
- Leski J. (1975), Organizacja i ekonomika uzdrowisk w 30-leciu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. *Probl. Uzdrow.* 4 (92).
- Leszczycki S. (1934), Wapienne. Zdrojowisko siarczane. *Pam. Pol. Tow. Balneol.* XIII, Kraków.
- Leszczycki S. (1937), Podhale jako region uzdrowiskowy. Kraków.
- Leszczycki S. (1939), Uzdrowiska Polski ich rozmieszczenie oraz rozwój w latach 1921-1938. *Komunikaty Studium Turystyki UJ w Krakowie*, 21.
- Leśko R. (1975), Warunki hydrotermiczne sezonu kąpiel morskich nad polskim Bałtykiem. *Probl. Uzdrow.* 1/2 (89/90).
- Lewicki S.A., Orłowicz M., Praschil T. (1912), Przewodnik po zdrojowiskach i miejscowościach klimatycznych Galicji. Lwów.
- Lewińska J., Wodzeń M. (1989), Zanieczyszczenie powietrza uzdrowisk aglomeracji krakowskiej. *Probl. Uzdrow.* 1/2 (255/256).
- Lomniewski K., Mańkowski W., Zaleski J. (1975), Klimat Bałtyku. (W:) *Morze Bałtyckie*, PWN, s.105-137.
- Madeyski A. (1984), Uzdrowiska Śląskie w XIX wieku. *Probl. Uzdrow.* 3/4 (197/198).
- Madeyski A. (1999), Zarys historii polskich uzdrowisk. *Uzdrowiska Polskie*, Informator wyd. V, Izba Gospod. „Uzdrowiska Polskie”. Warszawa.
- Marusik T. (1977), Warunki termiczne wybrzeża Bałtyku w ujęciu zespołowych wskaźników klimatu odczuwalnego. *Biul. Inf. Inst. Bal.* 1, Poznań.
- Nurek T. (1983), Charakterystyczne cechy bioklimatu Celejowa – przyszłego uzdrowiska. *Probl. Uzdrow.* 3/4 (185/186).
- Nurek T. (1984), Bioklimat polskiego wybrzeża Bałtyku. *Probl. Uzdrow.* 1/2 (255/256).
- Nurek T., Zawadzka A. (1988), Warunki bioklimatyczne Krasnobrodu. *Probl. Uzdrow.* 5/6 (247/248).
- Otocki J. (1982), Bibliografia polskiego piśmiennictwa uzdrowiskowego. *Probl. Uzdrow.* 7/12 (177-182), cz. I i II.
- Otocki J. (1987), Wykaz publikacji zamieszczonych w *Problemach uzdrowiskowych* w latach 1981-1986. *Probl. Uzdrow.* 1/2 (231-232).
- Papierkowski J. (1962), Augustów jako pierwsze uzdrowisko na ziemiach północno-wschodniej Polski. *Probl. Uzdrow.* 2-3 (13-14).
- Papierkowski J. (1973a), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego i produkcji zdrojowej w potencjalnych uzdrowiskach województwa rzeszowskiego. *Probl. Uzdrow.* 8 (74).

- Papierkowski J. (1973b), Wytyczne balneologiczne do organizacji lecznictwa uzdrowiskowego w uzdrowiskach potencjalnych województwa wrocławskiego. Probl. Uzdrow. 8 (74).
- Papierkowski J. (1973c), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach województw: szczecińskiego, koszalińskiego i gdańskiego. Probl. Uzdrow. 9 (75).
- Papierkowski J. (1973d), Ziemia krakowska eldorado zdrojowiskowe Polski. Probl. Uzdrow. 11/12 (77/78).
- Papierkowski J. (1974a), Latoszyn potencjalne uzdrowisko regionalne siarczkowo-słono-gipsowe i borowinowe. Probl. Uzdrow. 7/8 (85/86), cz. I.
- Papierkowski J. (1974b), Wysowa Zdrój – walory balneoklimatyczne, wskazania lecznicze i perspektywy rozwojowe. Probl. Uzdrow. 7/8 (85/86) cz. I.
- Papierkowski J. (1975a), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach województwa olsztyńskiego. Probl. Uzdrow. 7 (95).
- Papierkowski J. (1975b), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach województwa lubelskiego. Probl. Uzdrow. 7 (95).
- Papierkowski J. (1976a), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach byłego województwa białostockiego. Probl. Uzdrow. 1/2 (99/100).
- Papierkowski J. (1976b), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach województwa łódzkiego. Probl. Uzdrow. 1/2 (99/100).
- Papierkowski J. (1976c), Wytyczne balneologiczne do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w potencjalnych uzdrowiskach byłego województwa poznańskiego. Probl. Uzdrow. 1/2 (99/100).
- Paruszewski R. (1996), Uzdrowiska polskie. Gaz, Woda i Techn. Sanit. 3.
- Paszyński J. (1983), Główne cechy klimatu. (W:) Pobrzeże Pomorskie. Gd. Tow. Nauk., Gdańsk.
- Pelczar Z. /red./, (1911), Przewodnik po Galicyi zawierający opis zdrojowisk, uzdrowisk i zakładów leczniczych polskich oraz miast Krakowa i Lwowa. Pol. Tow. Bal., Kraków.
- Pelczar Z., Zanietowski J. /red./, (1913), Przewodnik po zdrojowiskach i uzdrowiskach polskich. Wyd. X, PTB w Krakowie.
- Piotrowska E. (1983), Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w uzdrowiskach województwa wałbrzyskiego. Probl. Uzdrow. 10/12 (192/194).
- Polski Almanach Uzdrowisk (1934), Pol. Tow. Bal. Kraków.
- Potocki i (1975), Możliwości i plany rozwojowe uzdrowisk w makroregionie południowym. Probl. Uzdrow. 7 (95).

- Potocki I. /red./ (1975), Uzdrowiska polskie w XXX-lecie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Probl. Uzdrow. 4 (92), cz. II i III.
- Prus S. (1973), Uzdrowiska w okresie międzywojennym (przeгляд historyczny). Probl. Uzdrow. 9(75).
- Przybylski J. (1965), Zdrojowisko dziecięce Trzebnica. Wiad. Uzdrow. X, 1.
- Rokicki Cz. /red./, (1932), Przewodnik po uzdrowiskach i letniskach polskich. Warszawa.
- Rostkowski H.W. (1986), Słynni ludzie w polskich uzdrowiskach, Warszawa.
- Sabatowski A. (1947), Z dziejów uzdrowisk polskich. (W:) Uzdrowiska Polskie, K. SAYSSE–Tobiczyk, Warszawa, (15-18).
- SAYSSE-Tobiczyk K. (1947), Uzdrowiska polskie. Ilustrowany przewodnik po zdrojowiskach, stacjach klimatycznych, kąpieliskach morskich, wczasowiskach i miejscowościach wypoczynkowych. Pol. Arch. Krajozn. i Fot. Dok. w Warszawie.
- Schmidt J. (1970), Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uzdrowisk województwa wrocławskiego. (W:) Ochrona środow. w miejscow. uzdrow., Ogólnopol. Konf. Nauk.-Techn. Cieplice 9-10 X 1970, Pol. Zrzesz. Inż. i Techn. Sanit., Oddział Wrocławski. Wrocław.
- Schmuck A. (1952-1953), Klimat Sokołowska jako przykład klimatu miejscowości leczniczej w Sudetach. Czasop. Geogr. 23/24.
- Schnitter B. (1963), Balneologia i klimatologia w pracach Stanisława Staszica. Bal. Pol. XII.
- Skrzypski J. (1981), Zastosowanie analizy bilansu cieplnego metodą Fanger'a do oceny termicznych warunków klimatoterapii. Probl.Uzdrow. 1/4(159–162).
- Skrzypski J. (1985), Trzydziestolecie PPU – Zespołu uzdrowisk krynicko–popradzkich. Probl. Uzdrow. 9/12 (215/118).
- Skrzypski J., Stanek B. (1989), O zanieczyszczeniu powietrza uzdrowisk nowosądeckich. Probl. Uzdrow. 1/2 (255/256).
- Staszic S. (1815), O Ziemiórództwie Karpatów i innych gór i równin Polski. Warszawa.
- Sobolski S. (1958), Rozwój uzdrowisk – ważny czynnik aktywizacji ziem górskich. Zesz. Probl. Pods. Nauk Roln., 14.
- Szamborski Z. (1968), Wstępne wytyczne programu kierunkowego i perspektywicznego rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze ziem górskich województwa rzeszowskiego. Probl. Uzdrow. 1 (38), cz. II.
- Teisseyre M. (1988), Rejon Suwalsko – Augustowski jako region uzdrowiskowo – wypoczynkowy. Probl. Uzdrow. 1/2 (243/244).
- Tyczka S. (1972), Działalność Zakładu Klimatologii Lekarskiej Instytutu Baleoklimatycznego w Poznaniu w okresie 1952 – 1972. Probl. Uzdrow. 6 (66).

- Tyczka S. (1975a), Warunki bioklimatyczne i higieniczne w uzdrowiskach i regionach uzdrowiskowo – wypoczynkowych. Probl. Uzdrow. 3 (91).
- Tyczka S. (1975 b), Podstawy meteorologiczne zorganizowanej klimatoterapii w uzdrowiskach polskich. Probl. Uzdrow. 9/10 (97/98), cz.II.
- Tyczka S., Bestyńska B. (1973), Piśmiennictwo polskie z zakresu biometeorologii człowieka za lata 1930 – 1970. Probl. Uzdrow. 1 (67).
- Uzdrowiska Polskie (1932), Przewodnik po uzdrowiskach zrzeszonych w Związku Uzdrowisk Polskich, Warszawa.
- Uzdrowiska Polskie, Informator (1999), wyd. V, Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”.
- Wilczyńska B. (1973), Kompleks leczniczy Cieplice Śląskie – Kowary – Szklarska Poręba. Probl. Uzdrow. 9 (75).
- Wodnicki Z. (1982), Spis zawartości „Problemów Uzdrowiskowych” za okres od roku 1959 do roku 1980. Probl. Uzdrow. 1/6 (171/176).
- Woś A. (1970), Zarys klimatu Polski północno-zachodniej. Pozn. Tow. Przyj. Nauk, Wydz. Mat.-Przyr., Prace Kom. Geogr. Geol. 10, 3.
- Woś A. (1977), Zarys struktury sezonowej klimatu Niziny Wielkopolskiej i Pojezierza Pomorskiego. Prace UAM w Poznaniu, S: Geografia 15.
- Wójcik G., Marciniak K. (1993), Opady atmosferyczne w regionie dolnej Wisły w okresie 1951-1980. (W:) Uwarunkowania przyrodnicze i społeczno ekonomiczne zagospodarowania dolnej Wisły. IG UMK w Toruniu.
- Wysocka E. (1968), Problemy ochrony obszarów uzdrowiskowo -wypoczynkowych na terenie ziem górskich województwa rzeszowskiego. Probl. Uzdrow. 1 (38), cz. II.
- Wysocka E. (1971a), Problemy ochrony obszarów wypoczynkowych pasma uzdrowiskowego województwa szczecińskiego. Probl. Uzdrow. 1 (55).
- Wysocka E. (1971b), Problemy planowania przestrzennego uzdrowisk dolnośląskich. Probl.Uzdrow. 2 (56).
- Wysocka E. (1971c), Problemy planowania przestrzennego uzdrowisk dolnośląskich z uwzględnieniem kierunków rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego. Probl. Uzdrow. 6 (60).
- Wysocka E. (1973), Kierunki rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w regionie województwa krakowskiego. Probl. Uzdrow. 11/12 (77/78).
- Wysocka E. (1981), Kształtowanie przestrzenne uzdrowisk w Polsce. Wyd. Arkady, Warszawa.
- Wysocka E., Bednarek B., Góra T.(1975), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa zielonogórskiego. Probl.Uzdrow. 5 (93).

- Wysocka E., Bednarek B., Góra T., Płochniewski Z. (1974), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa lubelskiego. *Probl.Uzdrow.* 9/10 (87/88).
- Wysocka E., Bednarek B., Góra T., Płochniewski (1975a), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa bydgoskiego. *Probl. Uzdrow.* 3 (91).
- Wysocka E., Bednarek B., Góra T., Płochniewski Z. (1975b), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa białostockiego. *Probl.Uzdrow.* 5 (93).
- Wysocka E., Bednarek B., Jaśniewicz W. (1973), Wytyczne programowe rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego na terenie województwa kieleckiego. *Probl. Uzdrow.* 11/12 (77/78).
- Wysocka E., Czechowska A., Tylman K. (1973), Zagospodarowanie Mierzei Wiślanej dla celów lecznictwa uzdrowiskowego. *Probl. Uzdrow.* 9 (75).
- Wysocka E., Góra T., Bednarek B. (1973), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości nadmorskich województwa gdańskiego. *Probl. Uzdrow.* 11/12 (77/78).
- Wysocka E., Góra T., Bednarek B. (1974), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa zielonogórskiego. *Probl. Uzdrow.* 3/4 (81/82) cz. I.
- Wysocka E., Góra T., Jaśniewicz W. (1973a), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa szczecińskiego. *Probl.Uzdrow.* 4 (70).
- Wysocka E., Góra T., Jaśniewicz W. (1973b), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa koszalińskiego. *Probl. Uzdrow.* 4 (70).
- Wysocka E., Góra T., Płochniewski Z. (1975), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych byłego województwa poznańskiego. *Probl. Uzdrow.* 8 (96).
- Wysocka E., Góra T., Płochniewski Z., Bestyńska B. (1976), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych Pojezierza Drawskiego i Wałeckiego (woj. koszalińskie i pilskie). *Probl. Uzdrow.* 1/2 (99/100).
- Wysocka E., Góra T., Płochniewski Z., Poprawa D. (1975), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa krakowskiego. *Probl. Uzdrow.* 6 (94).

- Wysocka E., Jaśniewicz W. (1967), Wstępna koncepcja zagospodarowania górnego pasma uzdrowiskowo-wypoczynkowo-turystycznego w Regionie Doliny Popradu. Probl. Uzdrow. 1(33).
- Wysocka E., Jaśniewicz W. (1974), Wytyczne programowe i przestrzenne wprowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego do miejscowości potencjalnie uzdrowiskowych województwa łódzkiego. Probl. Uzdrow. 3/4 (81/82), cz. I.
- Wysocka E., Ziemolżyński S. (1971), Planowanie przestrzenne uzdrowisk w świetle zjawisk i tendencji urbanistycznych w Polsce. Probl.Uzdrow. 6 (60).
- Wytyczak R (1972), Z historii dawnych zdrojowisk w Sudetach. Wierchy 41, Warszawa, Kraków (wyd.1973).
- Zieliński A. (1983), Listy ze śląskich wód. Ossolineum, Wrocław.
- Ziemolżyński S. (1971), Uzdrowiska potencjalne jako alokacja form umiarkowanej turystyki zdrowotnej i temat warsztatu planistów przestrzennych na lata 1972-1975). Probl.Uzdrow. 2 (56).
- Ziemolżyński S. (1972), Obszar uzdrowiskowo-wypoczynkowy Kudowa – Polanica – Duszniki na tle prognozy rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego Dolnego Śląska. Probl. Uzdrow. 6 (62).
- Zych S. (1962), Uwagi do planu zagospodarowania przestrzennego Pasa Witów-Bukowina i Zakopanego (z klimatologicznego punktu widzenia). Przegl.Geofiz. VII (XV), 1.

State of research on climate and bioclimate of Polish health resorts

Summary

The report was undertaken in cooperation with Economic Chamber „Polish Health Resort”. It was worthwhile to present the state of research on climate and bioclimate of health resorts, according to the director of the Chamber Board professor Andrzej Madeyski, who acknowledges the role of climate in resort treatment.

The term climate means perennial pattern of weather, influenced by local geographical conditions, such as: elevation above sea level, relief, substratum, hydrography, vegetation and land use. Bioclimate is understood as complex influence of atmospheric environment (weather and climate) upon living organisms (animals and plants), in a given case upon the human being.

The report is intended for resort directors, physicians, planners, climatologists and other naturalists interested in results of research carrying on in Polish health resorts. The report will be partially included in the research project (realized in Climatology Department IGiPZ PAN) supported by State Committee for Scientific Research entitled „Bioclimate of Polish Health Resorts and how it can be used in medical treatment”.

The report presents an outline of resorts history, their distribution in Poland, legal and organizational regulations, state of research on climate and bioclimate along with the list of published works. There are over 400 titles on this list covering as well statutory resort, localities applying for the grade of resort statute and localities potentially qualifying as health resorts. Works unpublished are not included as not easy accessible. Institutions are shown where such works could be found. The review of research on climate and bioclimate of the Polish health resorts demonstrates that annual pattern and spatial distribution of various meteorological elements in particular health resorts have been recognized.

Though syntetic elaborations are less in number yet their advantage is the use of data from same state survey network, for some periods e.g. 1956–1965, 1961–1970, what facilitate the comparisons. The works are varied both in respect to the methodological approach and basic data used. Most valued monographic synthesis are those based on data collected during field investigations. This is the case of the half statutory health resorts. In the Institute of Geography and Spatial Organization of the Polish Academy of Sciences the research based on newer observation materials have been initiated. That confirms to the state of actual knowledge about health resorts bioclimate in respect to methodology and practice.

Informacje dla autorów i czytelników

„DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA” – ukazuje się w standardowym nakładzie 200 egzemplarzy.

Sprzedaż publikacji IGiPZ PAN prowadzą księgarnie:

- ORWN-BIS, ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa, tel. 69 78 835, czynna od poniedziałku do piątku w godz. od 10 do 18.

- ORWN, Pałac Kultury i Nauki, Warszawa.

Wymagania techniczne stawiane pracom składanym do druku w serii „DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA”

Tekst i tabele należy przygotować na dyskietce (3,5” Microdisks) w programie WORD 7.0, podpisy pod ryciny w języku polskim i angielskim powinny być umieszczone w oddzielnym pliku, ryciny (opracowane komputerowo lub na kalce) w postaci czystorysów gotowych do druku.

Do każdej pracy w języku polskim należy dołączyć streszczenie angielskie (1-2 strony) oraz abstrakt (3-4 zdania) i słowa kluczowe (3-4), również w języku angielskim.

DOKUMENTACJA GEOGRAFICZNA

1996

4. ADAM KOTARBA (red.) – Z badań fizycznogeograficznych w Tatrach – II.

1997

5. ELŻBIETA CZYŻOWSKA – Zapis zdarzeń powodziowych na pograniczu boreału i atlantyku w osadach stożka napływowego w Podgrodziu.
6. TOMASZ KALICKI (red.) – Badania ewolucji dolin rzecznych na Białorusi – I.
7. ANDRZEJ GAWRYSZEWSKI – Przestrzenna ruchliwość ludności Polski. Bibliografia (lata 1896-1990).
8. LESZEK STARKEL (red.) – Rola gwałtownych ulew w ewolucji rzeźby Wyżyny Miechowskiej (na przykładzie ulewy w dniu 15.09.1995 roku).

1998

9. MIECZYSLAW BANACH – Dynamika brzegów dolnej Wisły.
10. MIROSŁAW BŁASZKIEWICZ – Dolina Wierzycy, jej geneza oraz rozwój w późnym plejstocenie i wczesnym holocenie.
11. LESZEK STARKEL (red.) – Geomorfologiczny i sedymentologiczny zapis lokalnych ulew.
12. ADAM KOTARBA (red.) – Z badań fizycznogeograficznych w Tatrach – III.
13. ALICJA BREYMEYER, EWA ROO-ZIELIŃSKA – Bory sosnowe w gradiencie kontynentalizmu i zanieczyszczeń w Europie Środkowej – badania geoekologiczne.

1999

14. JANUSZ PASZYŃSKI, KRYSZYNA MIARA, JÓZEF SKOCZEK – Wymiana energii między atmosferą a podłożem jako podstawa kartowania topoklimatycznego.

2000

15. PIOTR EBERHARDT – Przemieszczenia ludności na terytorium Polski spowodowane II wojną światową.

PL- ISSN 0867-6836
ISBN 83-87954-55-1

<http://rcin.org.pl>